A RAT THANNAK THAWNGTHA BIA HERALD *OF HIS* COMING

"*Zeithil kong hmanh ah lungrethei in um hlah u. Thla nan camnak ah Bawipa cu nan herhmi kha hal u law nan hal tikah lunglawm tein hal zungzal u*." (Filipi 4:6)

Hnangamtertu Thiang Thlarau
(The Holy Spirit A Comforter)

By* Octavius *Winslow (1808 – 1878)

Khrihfa zumtu hna vawlei cung an nunnak kongah rak khiahpiak ciami kong ah Pathian mithiang tampi nih an hngalh khawh lomi thil tampi a um hna. Zumtu hna nunnak lamthluanah sifah harsatnak a um lai, lam ding le lam nuam a si lai lo, pangpar phahmi lam a si lai lo, hlingso le lung lak le lam chukcho a si lai. Zum hna nih vancung phak khawhnak cu an i ruahchan dih cio ko. Thlarau lei zeitluk hmanh in lawmhnak le hliphluahnak um hmanhsehlaw Khrihfabu chungah hin these ramcar bantuk, thlarau lei khual tlawnnak caan a si ko rih timi kha an philh tawn. Kan Bawipa Jesuh zong nih mah ti hin a kan cawnpiak. "*Hi vawlei cung ah hin tukforh serhsatnak cu nan tong ko lai*."(Jn.16:33) *"Pathian pennak chung luh awkah hin harnak tampi kan ton a hau,"* (Lamkaltu 14:22) an ti hna. Zumtu hna nih harnak a phunphun an tonmi an tonmi hna hi Pathian nih tong ding in a sianh hna caah a si ko. Hi bantuk harsatnak hna hi kan ton lo ahcun zeitik hmanhah zumhnak ah kan fekfuan bal lai lo. Cun Pathian nih a fale cu a chimhrin tawn hna. *"Bawipa nih dan a tat tawn hna i, fa i a cohlanmi hna cu a chimhrin tawn hna."(*Hebru 12:6) A sinain turforhnak siseh, harsatnak kan ton tik paoh ah hnangamnak a kan petu cu taktak cu Thiang Thlarau a si timi hi kan philh lo awk a si(Jn.14:27). Lungretheimi hna le a tap a hrammi hna cu zeitindah a hnem tawn hna?

Pathian Dawtnak Ai Langhnak

Pa Pathian i a dawtnak kha vailam cung i thihnak in a langh ter. A ngaihchiatnak cu a thinhan nak ruangah si loin a dawtnak theitlai ruangah a si nak kha zumtu hna sinah a langhter. A dawtmi hna kha Amah lei ah a hruai khawh hna nak hnga a dawtnak cu Pathian sin a rak rami a si. A thukin a sangmi a vel le dawtnak kha *Amah nih a dawtmi hna a chimhrin* hna nakin a langhter(Hebru 12:6). A dawtnak cu zeitluk in dah a lianhngan, thinlung a kekkuaimi hna nunnak a langhter. A dawtnak cu a thuk i ai thleng bal lomi dawtnak, biahrennak dawtnak (covenant love) a si. Bia hrennak dawtnak in kan zoh tikah an tuk hmavual ah khan a dawtnak a thuk in a sangmi cu hmuh khawh a si.

Pathian Tinhmi Hngalhternak

A teminnak kha a dihdongh tiang in a kan hmuhsak tikah cu nih cu a kan hnemh taktak. Zumtu hna caah Pathian chimhhrinnak cu a fak tawn ko nain a herh caah a si, timi kha a hngalhter hna. Vawlei pi nih khin hei nanh hna sehlaw, cu bantuk cu a lo. Sermi thilri duh tuknak nih Jesuh kha lam a kham khanh hna. Sual palhnak ah nuamhhnaihnak nih Jesuh kha a thar in vailam ah a tah than. Asiloah thlarau lei nunnak kha daihthlanhnak fakpi a chuahter. Hnangamtertu Thlarau nih cun tuukhaltu aw kha a theihter. Bawipa cu zeiruangah dah tukden a si, timi kha a hngalhter. Zeiruangah dah thlichia le tile hna kha a tuar ve, zeiruangah dah tukhremnak hna le hliamkhuainak hmavual vialte hna a tuar, timi kha a hngalhter. Chimhhrinnak nih a thinlung a vaivuanmi kha a van kirpi than i, a inmi dantatnak ruang hliamhma hna thisen a chuakmi hna le sifah teminnak hna nih hliamhma a tuarmi le thisen a chuakmi le sifahnak a tuarmi Khamhtu kha voidangnak in a van duh deuh. Thianhlimnak biahrennak chimhhrinak a chuahpimi Thlarau hnangamnak a sunloinak relcawk a si lo a si zia kha aho nih dah a hngalh khawh lai? Harsatnak le hneksaknak kha a dihdong tiang kan tuar khawh tikah a si lo ah hneksak kha ai lim tikah Amah vel kha thuk chinchin in tem khawhnak le hngah khawhnak kan ngei i, cu nih zumhnak ah thanchonak a kan pek. Pathian kha kan thangthat chin chin khawh i, sunparnak kan pek chinchin khawh fawn. Cu caah chimhrinmi fale hna cu "mi

thluachuak an va si dah" tiah kan ti khawh ve lai. Cu tikah Thlarau lei ah nu tling pa tling kan hong si i, harsatnak le hneksakdelnak le chimhrin cawnpiaknak a ingmi zumtu hawi dawt hna zong kan bomh khawh ve hna, thazang kan pek khawh ve hna.

Jesuh Khrih Zaangfahnak le Dawtnak

Jesuh Khrih velngeihnak le zaangfahnak relcawk lomi thawngin, tukforhnak a tem ingmi hna, lungretheimi hna le harsatnak a tongmi hna kha a hnemh tawn hna. Thiang Thlarau nih cun Jesuh Khrih velngeihnak le zaangfahnak kha fakpi in a tem ter tawn hna. Cu nih cun lung lawmhnak nganpi a pek hna hi Pathian thangthat lo le tette khang loin an um kho hrimhrim lo. Jesuh Khrih sin an phak tikah a thilrit vialte kha an thumh dih tikah hnathiannak le zalonnak le hliphlauhnak he an khat tawn. Vawlei cung mi hna kha a dawt tuk hna caah Jesuh Khrih vawlei cung minung taksa in a rak tumnak a si. A sunparnak vialte hna kha a kaltak dih. Nawlbia zulhnak le ulhnak thawngin ahohmanh nih Pathian lung an tong kho lo, dantatnak lawng kha an i huah ko. A sinain sual ngaihchihnak he amah sinah a rak rami hna cu Bawipa nih dawtnak le zaangfahnak he lunglawm thanuamte in a rak cohlan tawn hna. Jesuh cu *"u le nau harsatnak ai hrawmmi a si". (Phungthluk 17:17)* "*Zeizong kip ah a u nau hna bantuk kha a si awk hrimhrim kha a si i, cu bantuk in a si cu, an nih sual ngaihthiamnak kha an hmuh khawhnak hnga ding caah zumh awk a tlakmi le zaangfah a thiammi an Tlangbawi Ngan a si nak ding caah a si"* (Heb. 2:17); *"Kan Tlangbawi Ngan hi kan santlaih lonak ah kan cung i zaangfahnak a ngeih kho lomi a si lo."* (Hebru 4:15).

Thiang Thlarau hnangamnak kha a tak tak in kan kan hmuh khawhnak hnga hi hi a tak tak a si. Bawipa a mi a fale hna cu thadi zaangba in an um tikah-kan Khamhtu Jesuh zong thadi zaangba in a um ve. Bawipa a mi a fale hna cu serhsatnak a tongmi an si tikah Bawipa Jesuh nih cu a khami hrai cu a din vet awn. Bawipa a mi a fale hna ngaihchia mi inn chungkhar an si tikah, Jesuh cu, "*ngaihchiatnak le siafah nak kha a rak in hna*." (Isa. 53:3). Amah cu kan nunnak le ami a fale level ah a hong tum i, a thudir ve mi a si. Minung sinak kha a dihlak in a ngeih caah a mi a fale hna ngaihchiatnak kha a dihlak in ai hrawm khawhnak a si. Cu caah a fale hna nih harsatnak an ton tikah an cungah zaang fahnak a ngeih khawh nak a si. Zeibantuk sifah teminnak a si zong ah a fale nih an intuarmi vialte kha a dihlak in a tuar vet awn. Kan mah nih kan ngeihmi titsa le ruh bantuk bak kha a ngeih ve mi a si. A thinlung lung nemnak le dawtnak le zangfahnak in a khat. Chamhbaunak le tlamtlin lonak le sualnak pakhat hmanh a ngeimi a si lo. Cu caah amah cu zeibantuk hmanh nih a thazang a derter i, tei khawhmi a si lo. Ngaihchiatnak hna hi a caah cun thilthar an si lo, a rak ton cangmi lawngte an si. Serhsatnak hna zong kha a rak ton cangmi lawngte an si.

A si ah cun hi pin ah hin zeidah kan herhmi a um rih? Zeidah kan hal chap dingmi a um rih? Misual kan sinak phung? A kalpi diam cang. Kan zawtnak hna? A phurh dih cang. Kan ngaihchiahnak hna? Amah nih a tuar dih cang. Kan vailam tah tung? Amah nih a phurh. Kan sualnak? A kan ngaihthiam dih cang hna. Kan harsatnak vialte hna kha a phurh i kan hmai ah a kal i, kan zulh dingah a keneh a khan chiah tak. A keneh zul ding in a kan auh. Kan ngaihchiahnak hna kha a kan hlawt piak. Amah cu sifah harsatnak a tongmi a mi hna hmai ah a kal. Lam kha a rak sial piak hna. An zulh awkah a keneh kha a chiahtak hna. A keneh kha zulh awkah a auh hna. A keneh cu an zulh ahcun an caah ngaihchiahnak a um ti lo. Phurrit a um ti lo. Sifahnak hrai kha an ding ti lo. An caah Amah nih a rak tuah piak cia dih cang hna. Cu caah nang cu ngaih a chiami na si awk a si ti lo. Ngaihchiatnak kan ti mi cu a khami ti kan din bantuk khi a si. Na tuah dingmi zeihmanh a um ti lo. Amah nih cun aw nemte in an sawm cang. A aw nemte in nih cun na thinlung ah rian a tuan. A aw nem cu na caah ngaih a nuammi aw thawng a si ve maw. Bawipa Jesuh cu ai lawmmi hna le ngaih a chiami a fale hna caah zaangfahnak a ngeimi a sil Ai lawmmi hna sinah ai lawm ve. A tapmi hna sinak tap ve mi a si.

Jesuh He Hawikawmhnak

Zumtu hna an zawt an fah tikah Bawipa Jesuh nih a hlei in a zaangfah khun hna. Thazaang thar peknak, vel in thianhlimternak, dawtnak in hnemhnak vialte hna cu a dawtmi a fale hna meiphu chung i an kal lio ah khan a hlei in ai phuang tawn. Mei alh chungah kha Pathian Fapa nih a umpi hna. Ti lawng in thlichia tilet lak i an kal lio ah khan Nazareth khuami Jesuh nih a umpi hna. Amah cu zaangfahnak thinlung put a ngeimi a si. Amah zaangfahnak ruangah Amah he hawikawmh khawhnak ngeih khawh a si, Jesuh Khrih he pum khat sinak zong kha a langhter.

Careltu hawi dawt, rak ra tuah, na ngaihchiatnak cu zeidah a si? Thihnak kut nih nangmah cu an deng maw? Dawtmi cu hloh a si cang maw? Na mit duhnak kha hrocernak in a lak cang maw? Na nu le na pa, na fa, na hawikom,

vawlei lawmhnak vialte a si maw? Ti khor cu a rawk maw? Vawlei um cu a rawk dih cang maw? Na tiva vialte an ro dih maw? Jesuh cu a za rih ko. Nangmah sin in amah le amah aa lak lo, cun a lak bal lai lo. Na ngaihchiatnak, a tuarnak le a thi a chuakmi na lungthin kha Amah sinah kalpi law, a voikhat a ngaihchiatnak a tongmi, a fahtermi le a thi a chuakmi zong Amah cungah chia; zeicahtiah a rawkmi lungthin kha zeitindah hren khawh a si, hliamhma a tuarmi thlarau kha zeitindah damter khawh a si, cun a ngaih a chiami hna kha zeitindah hnemh khawh a si ti kha a hngalh.

Na ngaihchiatnak cu zeidah a si? Ngandamnak nih an sung cang maw? Thilri nih an kaltak cang maw? Hawikom nih an in doh cang maw? Na dirhmun ah hneksaknak na tong maw? Na lam ah na lung a buai maw? Na pawngkam ah thil sining hna cu an chak chin lengmang i an mui chin lengmang maw? Biaceihnak caan a nai cang lai tiah na hngak maw? Ceunak um loin mui lakah maw na kal? Jesuh sinah sawhsawh tein va kal. Amah cu ai ong zungzalmi innka a si. Amah cu nun nemmi, dawtnak a ngeimi, zumh awktlakmi hawikom, a nai zungzal mi a si. Amah cu na harnak caah hrinmi Unau a si. A velngeihnak le zawnruahnak cu na caah a za ko.

Atu cu hmuhnak in si loin zumhnak in na kal cang lai. Hihi, cucaah, zumhnak nunnak i a biapi bikmi biathli cu a si: nifatin Jesuh cungah i hngatchan, hneksaknak kip ah Amah sinah kal, thilrit vialte Amah cungah chiah, der thawmnak, rawhralnak, vailam tahnak a hung kai tikah, sawh sawh tein cun khulrang in Jesuh sinah. Khrih cu na hmaiah zohchunh awk ah na chiah awk a si; ti kholhnak caah na Tiput bantuk; saknak ding caah na Hramthawknak bantukin; na Tlinnak in lak awk ah; na nemnak, dawtnak a ngeimi le na zumhnak a fekmi Unau le Hawikom bantukin, zeitik caan paoh ah le thil sining kip ah kal ding. Nifatin tuah cu zumhnak nunnak a si.

Lamkaltu Paul bantuk in hi ti hin na ti kho ve maw, "*Khrih he vailam ah khenhchih ka si cang, sihmanhsehlaw ka nung; sihmanhsehlaw keimah cu ka si lo, Khrih cu ka chungah a nung: cun atu i ka nunnak hi Pathian Fapa zumhnak thawngin ka nung. (Galati 2:20)* Oh thianghlim, nuammi nunnak! Oh vawlei cung nunnak, vancung nunnak! Jesuh hrimhrim nih a tanglei ah a nun lio nunnak, pupa vialte, le profet hna, le lamkaltu hna, le martar vialte hna, le miding mi hna thlarau hna nih an rak nunpi mi nunnak, cun Pathian fa taktak paohpaoh nih auh le nunnak tinvo sung an hmuhmi nunnak, cu lio ah sihmanhsehlaw vawlei cungah khual le khualtlawngmi ka si.

Hneksaknak le Harnak Na Ton Tikah Fekte in Dir Ko

(Hold Your Ground During Trials And Trouble)

By Rich Carmicheal

Hneksaknak le harsatnak kan ton tikah Bawipa nih zeitluk in dah hnemhnak le thazaang peknak le thazaang a kan pek timi kha kan hngalh khawhnak hnga, hi ka ah hin kan van langhter. Harsatnak kan ton tikah Amah nih a kan tinh piakmi kha a tlin khawhnak hna Amah cu kan i bochan awk a si. Hi kong hi kan lungchungah i chiah peng bu in Isaiah cauk chung in thazaang i lak awkah kan sawm duh hna.

"Bawipa Pathian thlarau cu ka cungah a um, zeicahtiah Bawipa nih sifakmi hna sinah thawngtha chim awkah chiti a ka thuh; Lung a dongmi hna damter awk le saltangmi hna sinah luatnak thanh awkah le thongtla hna sinah thonginn onnak thawng thanh awkah a ka thlah; Bawipa lawmhnak kum le kan Pathian phuhlamnak ni thanh awkah; a ngaih a chiami vialte hnemh awkah, Zion i a ngaih a chiami hna hnemh awkah, vutcam ai ah dawhnak pek awk, ngaihchiatnak ai ah lawmhnak chiti, ngaihchiat nak thlarau ai ah thangthatnak puan pek awkah; dinnak thing kung ti an si lai, Bawipa nih a cinmi thingkung tiah ti an si lai i amah cu sunparnak a hmuh lai" (Isa. 61:1-3).

Bawipa A Riantuannak Hmanthlak

Bawipa Jesuh riantuan hram ai thawk bakin amah konglam he pehtlai in prophet biaphuan an rak chimchung cangmi kha a van lak (Luke 4:18-19) Kan nunnak a thawnnak hna le a zaangfahnak hna hi zeitluk in dah ai dawh timi kha a langhter. Thinlung ah lungrethein in kan um lio thawngtha bia kha a kan chimh. Kan thinlung a kekkuai mi kha a damter. Sal tannak hmun in a kan luatter i, a kan temtawmtu vialte kha a kan phoih piak dih. Kan

ngaihchiat tikah a kan hnemh i, hnangamnak a kan pek. Vutcam ai ah dawhnak a kan pek, kan tah tikah lunglawmhnak chiti a kan thuh, thinlung thaba in kan um tikah thangthatnak thilpuan a kan pek.

Hi bantuk in a sungloi tukmi a riantuannak hna hi chinchiah awktlak taktak a si. *"...cucaah annih cu dinnak thingkung tiah ti an si lai, Bawipa nih a cinmi thingkung, Amah sunparnak hmuh awkah."* Harsatnak kan ton tikah hi bantuk in kan nunnak ah rian a tuan- damnak a kan pek, luatnak, hnangamnak, lawmhnak, dawhnak le thangthatnak le dinfelnak – cu tikah kan nih cu amah nih a cinmi thingkung kan si, Amah nih sunparnak cu cu a hmuh.

Hi kong he pehtlai in Charles Spurgeon nih cun a tawinak te in hi ti hin a tial. "*Bawipa nih a cinmi thingkung,* dinfelnak thingkung, tiah an nih cu an ti hna lai," a sullam cu lungdonghnak si loin lunglawmhnak le Thiang Thlarau chiti thuhnak a umnak hmun ah cun , "Hi hi Pathian riantuannak a si, Pathian nih a cinmi thingkung a si, midang nih an cinmi si sehlaw hi bantuk in a thang kho lai lo, hi pa hi Pathian minung a si, ai lawmhnak cu Pathian nih a pekmi lawmhnak a si," tiah mi nih an ti lai.

Bawipa Kha I Bochan

Harsatnak na ton tikah harsatnak na tonmi a hngalh lawng si loin, amah nih zawnruah tuk ruangah si loin hi bantuk lio caan ah hin nangmah cu teinak nun an pek khawh, damnak, luatnak, hna ngamnak, dawhnak, lawmhnak le thangthatnak hna an pek khawh-na tonmi harsatnak thawng in na nunnak ah Amah sunparnak ai phuang khomi a si. ".. *Velngeihnak vialte in a khatmi Pathian, Khrih Jesuh thawngin zungzal a hmunmi a sunparnak hmuh awkah a kan kotu nih, caan tlawmpal nan in hnuah, an tlingter hna seh, fehter hna seh, fehter hna seh law fehter hna seh. Sunparnak le uknak cu zungzal in amah ta si ko seh. Amen"* (1 Pet. 5:10-11), tiah Lamkaltu Peter nih a ti.

Harsatnak hna kan ton lio caan ah hin kan mah leikap in kan tuah hnga dingmi cu kan tuah ve a hau. Lamkaltu Peter nih cun hi ti hin a ti. "*Cucaah a ṭhawngmi Pathian kut toiah toidor tein um u law a caan a phak tikah an hlorh hna lai i nan lungretheihnak vialte kha amah cungah chia ko u, zeicahtiah amah nih an zohkhenh hna"* (1 Pet. 5:6-7). Bawipa hmai ah toidornak, le Amah bochannak le Amah lawng bak bochannak hna hi a biapi tukmi an si. "*Na thilrit cu Bawipa cungah ṭhum law amah nih an bawmh lai…" (Salm 55:22); "Amah cu zeitik caan paoh ah i bochan u…*" (62:8).

Fekte in Dir ko!

Hneksak hna le harsatnak hna kha lungsau thinfual te in kan tuar awk a si. Kan zumhnak kha hneksak nak nih intuar khawhnak kha a chuahpi i, cu tikah kan nih cu

Asinain hneksaknak le harnak chung zongah teimak tein kan um a hau. Kan zumhnak hneksaknak cu inkhawhnak chuahter awkah timhtuahnak a ngei, cu nih cun "*a tlamtlingmi le a tlingmi, chamhbaunak a ngei bak lomi,"* (Jeim 1:2-4) ah a kan ser. Bawipa nih profet hna le Job he pehtlaihnak a tuahmi nih hi kongah zohchunh awk tha taktak a kan pek. Jeim nih a tial bantukin, "*Ka u le ka nau hna, Bawipa min in bia a chimmi profet hna kha temhinnak le lungsaunak zohchunhawk ah i lak hna u. Lungsaunak a ngeimi cu lunglawmmi ah kan rel hna. Job inkhawhnak kong kha nan theih cang i Bawipa nih a tinhmi donghnak kha nan hmuh cang – Bawipa cu zaangfahnak le zaangfahnak a ngeimi a si"* (5:10-11).

Job kong he pehtlai in, a ngeihmi chawva le satil le a fale hna a sungh dih pinah a ngandamnak tiang zong in a sung dih cikcek, kha ti temtuar kha Bawipa nih a sianh ko, amah tluk in midang nih cun an tuar kho lai lo, a si nain kha vialte kha Bawipa nih a tinhpiakmi a rak um, "*a dongh tiang Bawipa duhnak a si*," A si nain Job cu zumh awk a tlak tuk caah le Pathian a vel le a zangfahnak kha thlah lo tein ai tlaih peng caah, hneksak delnak in Job nunnak a dongh lei ah cun Bawipa nih cu hlannak in thluachuahnak a pek, Pathian kha thuk chinchin le kau chinchin a hngalh fawn. Hi kongah a biapi bikmi cu Job nih lungdong lo tein a dongh tiang a intuar khawh caah a si. A cungah a tlungmi thil kha zeiruangah dah a si hnga ti in a sullam a hngal lo nain Bawipa ah a zumhnak kha a hngat peng.

Intuar khawhnak a biapit tuknak kong he pehtlai in na fian chinchin khawhnak ding caah kan dum chungah a ummi thingkung pakhat tahchunhnak kan lak piak lai. Cu thing kung cu kum 200 reng lo a si cang. Hi thingkung hi a hramthawknak ah cu a ci te kha vawlei ah an rak phum. Cun hi thingkum nih cun kum tampi chung kha a rak tuar ve. Ni lin le khuasik fakpi hna kha a rak tuar, ruahsur le khuakheng hna zong a rak tuar, cun thlitu hrang le thlichia hna zong a rak tuar bal ve. Cu vialte harsatnak hna a rak tuar a rak thang peng, a tawnmi harsatnak hna nih a hram kha an fehter chin chin. Kan nih zong cu bantuk cu kan si ve awk a si. "*Cun*

harnak kan inmi zongah hin kan i lawm ko, zeicahtiah harnak nih cun in khawhnak kha a kan ngeihter i in khawhnak nih cun ziaza a kan ngeihter i ziaza nih cun ruahchannak kha a kan ngeihter; ruahchannak nih cun a kan deuh lo," (Rom 5:3-4).

Harsatnak fakpi na ton tikah lungdong lo te in Bawipa kha i bochan law, a dihdong tiang intuar khawhnak i zuam ko. Bawipa cu zum awktlak a sic aah thazang thar an pek lai, na nunnak le na riantuannak ah thawnnak an pek ko lai. Lamkaltu Paul bantuk in na caah Khrih vel a zat kha na hngalh ve lai i, a thawnnak cu derthawmnak ah hin a lang timi kha na hngalh ve te lai.(2 Korin 12:9). Cu lawng hmanh si loin , "*Pathian nih hin, amah a dawmi hna caah le amah nih aa tinhmi ningin a kawhmi hna caah cun, zeizong vialte hi a ṭha lei ah a serpiak ko hna ti kha kan hngalh*," (Rom 8:28) timi zong kha na hngalh ve te lai.

Tukfornak Thawngin Hmuhmi Thluachuahnak Han

The Blessedness Of Persevering Through Temptation

By A. B. Simpson (1843 – 1919)

[2]Ka u le ka nau hna, hneksak delnak a phunphun kha nan tawn tikah a thiangmi lunglawmhnak ah ruat ko u, [3]zeicahtiah nan zumhnak kha hneksak a si tikah in khawhnak a chuahpi ti kha nan hngalh. Chamhbaunak a ngei lomi, a tlam a tlingmi le nu tling pa tling nan si khawhnak hnga a dongh tiangin nan tuar a herh."(James 1:2-4). "Hneksakdelnak a tuar khomi hna cu mi thluachuak an si," (1:12). Tukforh serhsatnak raldohnak kha na tei khawh le na tuar khawh ahcun a tha tukmi a si. Harsatnak na tonmi nih hin fim an chimh, thazaang an pek, an dirhthoh, cu caah hi bantuk harsatnak le tukforhnak na ton lio caan ah hin fek tein na dir khawh ahcun a donghnak lawmman pek na si ko lai.

Tangdornak le Zaangfahnak

Tukforhnak na ton tikah a donghnak a phi chuak a tha bikmi cu na thinlung chungah zeidah a um timi kha a langhter. It reveals yourself. Tukforhnak na ton hlan ah cun nangmah le nangmah cu na zum ngai kho men, ka thong ngai ko, tiah nai ruah khawh men, na ral pa nih a har taktak mi a vainam in na nunnak kha a van sawh tikah midang cungah zaangfahnak na hong khun i, mah le mah le i zumhnak zong kha a hong zor, cu tikah tangdornak thinlung put na hong ngei i, amah ke hram ah cun a si a fak tukmi le bawmtu ngei lo bantuk in thinlung kekkuai na rak phan, cu cu na caah a tha bikmi thil a rak si. Nangmah thawnnak cu thlak dih cikcek in tangah kunter an duh i, cu hnu ah nangmah cu hlawrh, khamh i, thazaang pek an duh. Cu tikah tangdornak thinlung a kan pek, kan mah le kan mah zong kan i zum kho ti lo. Ral that e in kan um awk a si, ti cu kan hngalh nain thazang thar lak awkah Khrih sinah kan tlik awk a si. "Na tuar khawhnak hnga Amah nih luatnak an luatter lai,"(1Kor 10:13). Lungkua chungah ai thupmi va fate a ral hna nih an hmuh khawh lomi bantuk in na caah himnak taktak cu Jesuh Khrih ah khan na hmuh lai. Amah nih cun an huhphenh lai. Vailam tahnak phen i thuh lawngah himnak na hmuh lai, lengah na chuah ah cun na him lai lo.

Teinak Le Thazaang Thawnnak

Tukforhnak nih cun na zumhnak kha hneksak a del thlacamnak zong kha a cawnpiak. Ralkap a lut ka mi te bantuk in tintan an pek i, ral ram ah an kuat ve. Mei alh lakah a kan chiah i, kan hriamnam hna kha hmanter a kan duh. Kan thazaang kha zeitluk in a thawn timi langhter a langhter. Cu nih cun zeidah a kan hmuhsak ti ah cun Khrihah kan ngeihmi thazaang hna a sungloi tukmi Pathian biakamnak hna kha a si. Thiang Thlarau riantuannak zong kha a taktak a si zia le Amah he naih niamte in nun ti thazang a kan pek. Amah chungah a kan thuh ah cun thazaang le zeizong vialte kha an tling dih ko. Teinak kan hmuh fate a kan Hruaitu thar kha kan i bochan chin chin a ra laimi raltuk nak ding ca zongah ralthatnak a kan pek fawn. Cu tikah teitu sawhsawh lawng si loin teitu vialte hna nakin teitu kan si deuh. Kan ral hna vialte kha kan tei i, an hmunhma vialte hna zong kha kan lak kan chuh khawh dih hna. Cu caah cun kan tonmi tukforh harsatnak hna nih hin kan thazang a thawnter thlarau lei a fekmi le a vel ah a thawng chinchinmi ah a kan ser. Thlichia le tilet lak hna ah fekte in a dir khomi thingkung hna an hram kha vawlei tangah thuk pi an thlak caah a si, ti kha nan hngalh. Cu bantuk te in Thlarau lei zongah a si ve. Lamkaltu Peter nih cun hi ti hin a ti. "*Sihmanhsehlaw caan tlawmpal nan in hnuah cun, velngeihnak in a khatmi Pathian, Khrih he nan i pehtlaihnak thawngin zungzal a hmunmi a sunparnak i hrawm dingin aan kotu hna nih cun tlinnak an pek hna lai i fehnak le thazang le a fekmi hram bunhnak an pek hna lai*," (1 Pet. 5:10).

Ralringte in um

Tukforhnak ruangah kan tluk lonak ding caah tukforhnak nih cun thlacamnak kha a kan cawnpiak. Tukfornak lila cu kan tei khawhnak hnga thlacamnak a kan cawnpiak. It is only the inexperienced Christian that plays lightly with evil. Tukforh serhsatnak hna a tong bal lomi Khrihfa hna lawng nih thil tha lomi timi hna hi a foizannak in an ruah tawn. "Khuachia he a eidingmi dingmi hna nih hailing saupi an herh," tiah Luther nih a tit awn. "Pathian kilvennak cu lamkip in a rak ra," "Thlacam ko" tiah Bishop Hamlin nih a ti ve. Khuachia dum kha lanhtak khawhnak ding caah Pathian sinah bomhnak hal hlah. Asinain Pathian leikap tu ah dir khawhnak i zuam ve. Tukfornak chungah na luh tikah i ralring law, thlacam lengmang. Mah le mah ai lunghmuih tukmi le ai zumtukmi va si hlah. Thong chungah kum tampi a tla dingmi pa cu a hawikawm tha Sihni pa nih aamahkhannak a tuah piak tikah lunglawmhnak in a khat. Cu tikah, "Ka caah a tha bikmi na ka ka tuah piak" tiah a ti a kut a tlaih. Kan hawipa cu a kut tlai ve hna u si law, kan ralpa cu kaltak ve diam hna u si. Kan nih cu Satan nih tei khawhmi kan si lo. A si nain a soilem lai, a kan tukforh lai. Tihphannak khur chungah thlak khawhnak a kan zuam lai. Mi tampi cu tihnungmi hmunhma pawngte hna ah an um. Kan chuak kho ti rua lai lo, ti ruahnak hna an ngei.

A ngai ngai ti ah cun zumhnak ah puitling a si mi hna cu mi tangah ai dor bikmi le ai ralring bikmi an si tawn. Kan lung thong hlah she, kan lung puam hlah seh, Paul nih a kan cawnpiakmi thluachuahnak hi a thuat hnih in cotin khawhnak i zuam hna u si. "Ka dir kho ko tiah ai ruatmi cu a tluk nak hnga lo i ralring seh.(1Korin 10:12) cun *:Pathian nih a biakamnak cu a zulh ko lai i nan in khawh leng tiang in tukforhnak cu nan cungah a tlunter lai lo."*(a hme 13). A si nain ralrin peknak bia voi khat in van chim than rih u si law. *"Cu caah ka dawtmi ka hawi le hna siasal kha bia hna hlah u." (a hme 14).*

Tukforhnak nih cun lungsau thinfualnak zong kha a kan cawnpiak. "*Zeihmanh bau loin a tlingmi nan si nakhnga, a karlak ah ing kho loin um sual loin a dongh tiangin ing ko u."* (Jas. 1:4). Hi nih a hmuhsakmi cu lungsau thinfualnak cu Khrihfa nunnak ah a sang tukmi ziaza a si, timi kha a si. Cu caah cun Amah sunparnak ding caah a hmanrua ah a kan chiah hlan ah hin mei alh bantuk in a harmi kha Pathian nih kan cungah a kan khinh ah cun kan khuaruah har hlah seh.

A Sungloi Tukmi Lawmman

Tukforhnak nih cun a donghnak ah a sungloi tukmi lawmman kha a kan hmuhter tawn, zeicaahtiah, *"amah cu a tha a bat tikah Bawipa nih amah a dawmi hna caah a kamhmi hna nunnak luchin kha a hmuh lai." (Jeim 1:12).* Tukforhnak le harsatnak hna lak fekte in a dir pengmi hna caah a hleice in an hmuh dingmi lawmman a um. Mi nih harsatnak an pek len ko zongah lungsau te in a intuar peng, vawlei nih soilem in tukfor len ko hmanhsehlaw thianghlimte in a nung peng, a pawngkam ah sualpalhnak le that lonak tampi um ko hmanhsehlaw a si khawhnak chungin dinfelnak kha ai tlaih peng. Tukforhnak a temtuarmi hawi dawt hna, nan tha nuam ko u. Ni khat khat ah cun na hmuhmi a tleumi na lunchin nih lawmhnak nganpi an pek te lai.

Na Duhnak Tling Ko Seh

"Thy Will Be Done"

By D. L. Moody (1837 – 1899)

Thlacamnak ah hin a biapi tukmi pa khat cu *tangdornak thinlung put* a si. Pathian sin i thla kan cam tikah tangdornak thinlung he kan cam awk a si. Kan duhmi kha kan hal tikah "*nangmah duhnak bang si ko seh*" tiah kan ti awk a si. (Mathai 6:10) Keimah duhnak nakin Pathian duhnak bantuk in si awkah voi thongkhat ka duh deuh ko lai. Zeicahtiah Pathian nih hmai lei thil kong a hmuhcia dih bantuk in kei nih cu ka hmu kho lo, kan mah duhnak bantuk in si loin Amah duhnak bantuk in si kha a tha deuh suamau mi a si. Thlarau lei thil kongah Amah ruahnak kha ka hngalh. Amah nih a ka duh piakmi cu thianhlimnak ka ngeih khawhnak ding caah a si. Cu caah Amah Pathian bochan bu te in zeizong vialte Amah duh ning bantuk te in si awkah ka duh awk a si. A si nain vawlei le thil kong tu ah cun ka halmi hna hi Amah nih a ka duh piak thil hna an si kho lo men ko lai.

Mi pakhat nih hi ti hin a ti ve. "Amah kha i bochan ko, thlacam timi sullam cu Pathian kha kan mah duhnak le ruahnak ah kan van thumh a si lo, Amah pennak kha kan hruhnak kan van luhpi tinak zong a si fawn lo, a can ah cun kan ruahmi thil hna hi thil

tenau le sualpalhnak kong hmanh ah a si kho mi a si. Thlacam timi cu Amah he hawikomhnak le pehtlaihnak, lunglomhnak, Amah fim chimhnak khan chungah va luhnak, a duhnak kha tuah awkah hngalh khawhnak ding caah a si. A caan ah cun thlacamnak kong he pehtlai in kan ruahnak hna le kan duhnak hna hi Amah duhnak he ai ralkah tukmi a si sual lai, ti hna ka phang. Cu tikah vancung a ummi kan Pa kha a si na lo in kan hnek len tawn, kan lung a chuakmi paoh hna kha kan tuah piak seh, kan ti tawn. A bi tukmi kan i tinhmi thil hna le hruh le hruh rumro a si ko mi thil hna kan tuah piak seh kan ti tawn. Keimah ca le vawlei mi vialte caah hin a zei hi dah a tha cem lai, timi hi keimah in Pathian nih a hngalh deuh tuk ko, timi kai fiang tuk cang. Cu tikah thlacam ka cam tikah "Keimah duhnak bang si ko seh" tinak nawl ka ngei ko nain "Na duh bang si ko seh" tiah ka ti deuh tawnnak a si tawn.

Voi khat cu a zawmi hi, thih maw na duh deuh, asiloah nun dah, tiah mi pakhat pa nih a hal, mah nu nih a lehmi cu, "Mizei Pathian nih dah, zaangfah tein hong ka chim tuah?, tiah a si. Cu tikah mi pa nih Pathian nih na duhmi kha i thim ko seh, ti an duh piak, a zeidah nai thim deuh lai?, tiah a ti. Mah nu nih cun, "biatak te maw?, "Amah duhnak bang si ko seh, tiah ka ti thiam thiam ko lai," tiah mi nu nih cun a ti than. Cu tikah Pathian duhnak a biapit deuh zia le a that deuh zia kha a hngalh ve i, a duhnak vialte kha Pathian duhnak tangah a chiah dih hna.

Thlacamnak kong he pehtlai in Spurgeon nih hi ti hin a ti than, "Pathian Duhnak kha a hngalh khawhnak hnga Pathian he hawikawmhnak ngeih peng awkah zumtu pakhat pa nih hin biachahnak a tuah. Thlacam timi sullam cu mi pakhat nih mah duhmi paoh chim khi si loin Pathian he bia i ruah a si. A ka bawm lai maw, bawm lo ti in hniksak hei del khi si lo in, ka caah bawmhnak hi khuazei in dah a rat lai, ti in tlang khi hei cuanh a si. Zaangfahnak a ngeimi hawi kawm nih cun lungretheihnak phurrit kha a zanter tawn, cu tikah zumhnak zong a thawnter chin tawn, thlacamnak cu mah nak hmanh in a sullam a kau deuh. Nawlngaihnak nun vialte kan tlinh dih ko zongah kan duhmi cu tuah piak a si hlei lo tikah Pathian kha lungdong loin kan i bochan peng ko ah cun Pathian kutcak thawnnak cu ai phuang tawn ko. Kan zumhnak kha Pathian duhnak he ai khah lo cun cu zumhnak nih cun a tuah khawhmi zeihmanh a um lo. Zeicahtiah cu bantuk duhnak cu Pathian biakhiahnak ah kan i hngat khawhnak hnga a thabik lam hmuhsaktu si loin zumh lonak hram in a rak i thawkmi a si caah a si. Pathian duhnak a thabikmi a si, timi kha zumhnak nih cun a hngalh i, kan caah a thami thil paoh kha kan hal tikah a pek kan si ko lai."

Nawl A Ngaimi Si Khawhnak Ding Caah Thlacamnak

Kan thinlung kha Pathian Duhnak ah a dihlak in ap khawhnak caah kan i harh tukmi kongah Fenelon thlacamnak hi kan i lak ve awkah a tha tukmi a si. "Maw Pathian, ka thinlung hi i lak ko, zeicahtiah keimah nih kai chiah kho ti lo, nangmah nih i lak law, i chiah ko, zeicah ti ah cun kei nih cun kan chiah piak kho lo, zaangfahnak in rak ka bawm hram ko," tiah a ti.

Hi kong he pehtlai in vawlei cungah mi lianngan cheukhat hna nih an i palh tawn. Moses nih Israel miphun hna caah thla a rak cam, a thlacammi kha Pathian nih a rak leh ko, a si nain amah pumpak caah cun Pathian nih a rak let lo.These ramcar chungah kum sawmli chung an vahvaih hnu hna Biakam ram phak cu a rak duh tuk ve. Lebanon ram hna a phak ve khawhnak hnga Jordan tiva ral ah hong ka phak ter ko, tiah thla a rak cam. A si nain cu a thlacamnak cu Pathian nih a rak let lo. A duhnak kha Pathian nih a rak pe lo. Pathian nih a rak dawt lo caah a si, tiah kan ti kho hnga maw? Amah cu Daniel bantuk in Pathian nih a rak dawt tukmi a rak si ve ko. A si nain a thlacamnak cu Pathian nih a rak pe lo. Tahchunhnak ah na fa nih, "mah hi ka duh, mah hi ka pe," tiah an ti tawn, a si nain na fa nih an halmi paoh kha na pe lo, zeicatiah mah kha nap ek ahcun a caah tihnung le rawhralnak a si lai, timi kha na hngalh caah a si. Moses zong Biakam ram ah luh a rak duh tuk ve ko, nain Pathian nih a sianh lo, mah nak in a tha deuhmi kha Pathian nih a rak chiah piak ko. "Moses cu Pathian nih a hnamh i vancung ah a kaipi," tiah mi pakhat nih a ti. Moses cu "Pathian nih a rak phum", hi hi thih le rawhral a hmangmi minung vialte hna caah a ngan bikmi upatnak a si.

Kum 1500 a rauh hnu ah Moses cu Biakam ram i luh awkah a thlacamnak cu Pathian nih a rak leh i, caan tawite sunparnak hmuh awkah Pathian nih a rak sianh. Tlang cung i Jesuh mui hmai ai thlen lio ah khan prophet ngan bik Elijah le Peter le James le John hna nih, "*Hi pa hi ka dawtmi ka Fapa, ka lung a ka tong ngai ngaimi a si, amah bia kha ngai u,"* tiah Pathian thutdan cung in an rak theih. Joshua bantuk in Jordan tiva ral ah va lanh i, Canan ram kum sawmthum chung khua va sak in a tha deuh suamau mi a si. Vawlei thil kong ah na thlacamnak kha leh a si lo tikah Pathian duhnak bantuk in si ko seh, na caah a tha deuhmi Pathian nih an chiah piak caah a si ko.

Elijah cu thlacam a rak thawng tukmi a rak si, raithawinak kha kangh awkah vancung in mei a rak tlakter khawh, cu lawng si loin thla a cam ruangah ramcar cungah ruah a rak sur. Thla a cam tuk ruangah Siangpahrang Ahab hmai ah ral tha te in a rak dir ngam. A si nain chun ni tlak ram tangah a va kal riangmang i hmunphiah kung tangah mi ralchia ngaimi pa bantuk in a va thu i, hong ka thih ter ko, tiah a ti. Cu caah Elijah cu Pathian nih a rak dawt tuk hringhran. Cu tikah amah cu phuchim rangleng in vancungah a rak lak. Kan mah duhning le ruah ning paoh in Pathian nih kan thlacamnak a kan let lo.

Moses nih hin Biakam cauk chungah mi dang vialte nak in hmun a rak lak bantuk in Biakam Thar cauk chungah Bawipa Jesuh kong dah ti lo ah Paul nih hin hmun tampi a rak ve. A si nain Lamkaltu Paul cu amah pumpak caah thlacam zia a rak thiam lo. "A pum chungah a ummi hling" kha lak piak awk ah thla a rak cam. A halmi cu Pathian nih a rak leh lo, a si nain Bawipa nih mah nakin a tha deuhmi thluachuahnak kha a rak chiah piak. Vel kha tampi in Pathian nih a rak pek. Mah bantuk kha kan pum chungah hling hna an rak si kho men ko. Kan halmi kha Pathian duhnak a si lo ahcun harsatnak kha kan tuar khawhnak hnga a vel tu kha tampi in a kan pek nakhnga kan hal awk a si. Cu tikah a tonmi harsatnak thawngin Paul nih sunparnak a rak hmuh. " *amah a dawmi hna caah le amah nih aa tinhmi ningin a kawhmi hna caah cun, zeizong vialte hi a ṭha lei ah a serpiak ko hna*" ti mi kha a hngalh khawhnak hnga Pathian thawnnak cu a cungah a rak um. Pathian vel ka nih cung zongah tampi in um ve ko seh. Cu caah thla kan cam tikah tangdornak thinlung put kan ngeih peng awk a si, {Nangmah duhnak bang si ko seh," tiah kan ti awk a si.

" *ahcun"(*tlang nganpi kha "ahcun" in ai thawk), "*Ka chung i nan um i ka bia kha nan chungah a hmunh ahcun nan duhmi paoh kha nan ka hal lai i nan hmuh ko lai,"(15:7),* Johan thawngtha bia cauk chungah kan hmuh. Hi Baibal ca tlang ah hin a donghnak catlang lawng hi kan lak tawn i, a thawknak hi kan la bal lem lo. Zeiruangah dah atu kan chan ah hin mi tlawmte lawng nih Khih ah an hmunh hnga? Khrih kha ka thinlung chungah a um ahcun Amah duhnak he ai ralkahmi thil kha ka hal hrimhrim lai lo, ti cu a fiang ko. Kan mah lakah minung zeizat thinlung chungah Pathian bia hi a um hnga? Kan thlacam nak kong ah hin aamahkhan kan ngei a hau. Kan duh tukmi thil nganpi pakhat va um sehlaw, hi thil hi Pathian sinah hal awkah a tha hnga maw, tiah Baibal kan zoh a hau. Kan duhmi thil tampi hna hi kan caah a tha lomi thil hna an um theu tawn, a si nain kan duh theng lemlomi thil dang hna tu hi kan caah a rak tha bikmi hna zong a rak si kho. Bedford khua ah John Bunyan thong a rak tlakmi kha Pathian sinah ai lawmh bikmi a rak si. Sifah harsatnak hna hi Pathian sinah kan hal balmi a si lo nain a caan ah cun kan caah a tha bikmi hna a rak si tawn.

Harsatnak Cu thluachuahnak ah Ai Chuah

"Kan tawnmi harsatnak hna ruangah Pathian sinah lawmhnak bia kan chim khawh ahcun harsatnak hna cu thluachuahnak an si tawn. Harsatnak nih hin minung tampi cu sual palhnak in a khamh tawn hna. Sualnak a ngei bak lomi Fapa pakhat lawng Pathian nih a ngeih, nain ngaihchiatnak tawn lo in zeithil hmanh a ngei bal lo. Sifah harsatnak fakpi hna nih hin zumtu hna cu lunglawmhnak he a khatmi zumtu tha ah a ser tawn hna. Harsatnak thawngin nun thianhlimnak hna hi thlarau le thluachuahnak hna an a si," tia Dyer nih a ti.

Nun thianhlimnak ding caah hneksak delnak a sunloi tuknak kong le Pathian duhnak le fimnak ah pumpek a herhnak kong Rutherford hi ti hin dawh ngai in a tial. "Oh, ka Bawipa Jesuh meiphu, meihol, meiphu cungah zeitluk in dah leiba ka ngeih, amah nih cun Khrih rawl cu zeitluk in dah a tthat ti kha a ka hmuhter cang, amah cabuai caah changreu ah ser awkah a rialnak seh le a meiphu chungin a kal!

Zangfahnak hneksakmi cu zangfahnak nakin a tha deuh; cun zangfahnak nakin a ngan deuh; a hramthawk tein sunparnak a si. Atu cu Pathian ṭihzahnak cu lenglei nakin a tam deuh ti kha ka hmuh cang, cun hi vawlei thil kalning le an bushings hna hi an si. Aho nih dah hneksaknak um loin velngeihnak biatak cu a hngalh khawh? Oh, zeitluk in dah Khrih nih kan sinin a hmuhmi a tlawm, asinain amah nih (cucu chim ahcun) riantuannak le fahnak tampi he a tei! Cun vailamtah um loin zumhnak cu zeitluk in dah a rauh lai! Zeicahdah ka Bawipa nih ka nunnak ah a thukmi tikhor a sertu thingtan in ka thawk lai? Amah cu lo tuahtu rian a ngei lomi a si lo ti kha ka hngalh; Thlaici cinnak a timh. Oh, hi a rangmi, a ro cangmi thinghnah vawlei hi Amah caah thlaici a tlai khawhnak dingah a ttha mi ah ser sehlaw, amah nih a fahnak in a thuamh, cun hi vawlei rawkmi hi a rawk sual lai!"

Hi kong he pehtlai in Prophet Jeremiah nih a chim mi bia, tahnak hla chung in kan donghter tuah lai. *" Bawipa cu amah aa bochanmi hna vialte cungah a*

ṭha. Cucaah a kan khamhnak ding cu lungsau in kan hngah awk a si. Cu lungsau cu kan no lio I kan hngalh ah a ṭha bik. Harnak kan in tikah kanmah lawng tein daite le lungsau in kan ṭhut awk le Amah duhnak zulh in kan lu kan khun awk a si. Zeicahtiah ruah chan awk a um kho rih ko. An kan tuk i an kan nihsawh zongah kan i in awk a si ko. Zeicahtiah Bawipa nih cun a sal hna cu zungzal in a hlaw hna lai lo. Fak piin dan a tat hna lai nain A dawtnak a tam rup in an cungah zaangfahnak a ngei lai; Minung hi a hrem hna le dan a tat hna hi, A duh taktak caah a tuahmi a si lo. Ram chung i thongtlami hna mi zeihmanh hi ke in lamh le Cung Nung Bik zeirello in um I mi cu an hmuhtheih awk hnga a simi chuh le Zung chung i biading merh hna hi Bawipa nih a hnatlakpimi an si bal lo. Bawipa nih a thlauhmi thil cu Aho nih dah tuah si seh tiah nawl a pek khawh lai? A chia siseh a ṭha siseh, Cung Nung Bik kaa chungin a chuakmi an si lo maw? Zeicahdah minung, a thi khomi minung nih hin, a phun a zai lai? Kannih nih kan lam kha zoh ṭhan hna u si law, hneksak hna u si law Bawipa sinah kir ṭhan u sih; Kannih nih, kan kut lawng kha si loin, kan lung tu kha vancung Pathian sinah hler u sih." (3:25-41).

Adoniram Le Ann Judson(Part 1)

Adoniram And Ann Judson (Part 1)

Kawlram (Burma) ah Missionary rian a rak tuanmi hna nu pa.

By T. W. Engstrom

Missionary tuanbia vialte ah, Kawlram ah hmaikal missionary rian a rak ṭuanmi Adoniram le Ann Judson tuanbia cu Pathian rianṭuan awkah nunnak dihlak a pemi nunnak Pathian nih zeitindah rian a ṭuan khawh timi khuaruahhar tehte pakhat in a lang. An ralthatnak, Pathian zumhnak le inkhawhnak lungthin nih an keneh a zulmi le a zul dingmi hna caah le Khrih riantuan a duhmi hna le vawleicung kil li ah Thawngtha karhter a duhmi vialte caah zuamcawhnak le thazaang petu a si lai.

Adoniram A Rak Ngakchial Lio

Adoniram Judson cu Congregational a zumhnak a rak fek ngaimi Khrihfabu upa pakhat in fa upa bik a rak si. 1788 kum August 9 ah Malden khua Massachusetts pine ah a rak chuakmi a si. Amah hi ngakchia phundang ngai a rak si caah khuaruahhar mi a si ti awktlak in a rak fel. A ngakchiatte in a nu nih carel a rak chimh. Voikhat cu a pa cu khual a rak tlawnnak in a rak tlun ah hin kum thum ngakchia te nih Baibal cauk chungah a ngan pakhat dihlak khi a rak rel khawhmi a hmuh tikah a pa cu a khuaruah a har ko. Ca zoh le carel a huam tukmi a si, a hawi le he lente celh sawhsawhnak in cazoh le carel a rak duh deuhmi a si.

Kum 16 a rak si ah hin atu ah cun Brown University, timi Providence College ah a rak kai. Amah cu a thluak a that College a kai nak zong ah mark tha tha a rak hmuh hna. A dihnak kum ah hin a sang bikmi cathiamnak ah a sang bikmi upat pekhnak a rak hmuh pinah an sianginn khar nih puai an tuahnak siang ngakchia ai awh in thlahnak biachimnak zong an rak pek.

Siang inn a dih in zeithla ka tuah lai timi kha a no lio ah cun Adoniram nih a rak i fiang ve lo. A rak i tinhmi hi phun hnih si dawh a rak si-upadi ka cawng lai, a si lo le suksin piahzat ca ka tial lai, ti a si. College a rak kai lio ah hin thinlung vaivuannak phun phun a rak ngei ve. Vaivuanhnak thinlung put a rak ngeihmi a phi chuak pakhat cu America ram pumpaluk ah a rak cul dih tu French Raldohnak a rak si. College a rak kai lio Judson hawi thabik pa nih "Ruahnak Thar" timi a rak chuahpi. Cu ruahnak nih cun mino tampi ruahnak kha a rak thlen hna i, a donghnak cu Judson a hawi le bantuk in zum lotu ah a rak i chuah ve.

Judson cu um sawhsawh a duhmi a si lo caah ram dang dang khual tlawn hna kha a rak duh tuk. An siang inn khar in New York khuapi ah va tlawn i suksin tuahnak hna ah va tel ve a duh. Amah nih a chim ning ah cun, " an phunglam le thiamnak hna va cawn le catial nak riantuannak ah hei luh khawhnak ding caah le a hrimhrim in khualtlawn a duh caah a si," tiah a ti. Khuapi chung a um lio ah Johnson timi min a rak hman i, cu caah mi nih a min an palh tawnnak a si. . Hi lemcang phu he caan tawite lawng an um, a rauh hlan ah mah bantuk nunnak nih a rak simhnor than hawi.

New York khuapi a rak kir tlawmpal ah mino pa Judson cu khuate pakhat khual riahnak inn

fate a rak um. A ihnak khan khat lei ah a ummi thi dengmang a zawmi pa hrumai thawng nih cun zan khuadei hngilh kho lo in a rak tuah. A thaizing a thawh ka te in mizaw pa khan cu a va zoh tikah College an rak kai lio a hawipa kha a rak si ko. Judson cu a rak lau tuk cu khual inn fate cun a chuak nain a thi mi a hawipa kong nih cun a thinlung chungah fakpi in a tongh. A hnathlam ah hin, "thihnak- tlau-tlau.?, timi lawngte a rak si. Ka tuaktannak hi lam a pial cang, hi bantuk a vaivuanmi thinlung ruahnak hi ai palh tukmi ruahnak a si ti kha a rak hngalh.

A rak tonmi thil nih cun Judson cu Khrihfa riantuan khawhnak ding caah Andover College ah Judson nunnak cu a rak hruai. Amah cu atu chan bantuk in "hrintharmi" zumtu a rak si rih lo nain sianginn a luh hnu zarh ruk hnu ah December 2, Jesuh Khrih cu amah pumpak caah Bawi le Khamhtu ah a rak cohlan i Pathian riantuan ding in a nunnak dihlak a rak pek. Cu thawk cun a pa pastor rian a tuannak biak inn pehtlaihnak a rak tuah. A sualnak ngaihthiam awkah Pathian sinah sual ngaih chihnak a ngeih tikah Judson cu a nunnak ai thleng i, Bawipa rian tuan ding in a nunnak dih lak a rak ap, a nunnak caah a tuah duhmi cu Pathian nih a rak duh piakmi a rak si.

Missionary Riantuan Dingin Auhnak

A hrintharka tlawmpalah missionary riantuan dingin Adoniram nih a lung chungah ruahnak a ngei. Ni khat cu ceunak Pathian nih missionary tuan dingin a chonh i, nawl a pek. Mah lio caan ah hin ram dangah thlarau tlaumi hna lakah thawngtha bia chim in missionary a thlahmi America ram ah an um rak um rih lo. Mah lio caan ah hin Judson cu missionary riantuan dingin Pathian nih a chonh i, amah lawng si loin Williams College ah tlangval no pa thum hna thinlung chung zongah bia a rak chimh.

Hi ka Sianginn ah hin Richards le Luther Rice nih missionary society timi an rak dirh. Caan tlawmpal ah tlangval no pa thum hna cu Judson a kainak an cawnmi theological training lim awkah Andover College ah an rak phan. Hi mino tlangval pa li lungthawhnak ruangah American Board of Missions timi an rak dirhnak a si.

An fapa Adoniram Judson nih missionary riantuan awkah biachahnak a tuah timi an theih tikah a nu le pa cu an lung a rak tuk. Hi tluk in a thluak a thami an fapa hi bantuk rian van tuan dingmi cu a si kholomi le santlailo rian a si, tiah an rak ruah i, a ruah in a rak ruat kho lo. A si nain mino te Judson nih hi rian tuan dingin Pathian nih a ka auh tiah fiangtuk in ai hngalh caah zeitluk in a har zongah Bawipa rian cu ka tuan ko lai, tiah raltha te in biakhiahnak a rak tuah.

American Board of Missions and van dirh tlawmpal ah London Missionary Society he pehtlaih nak tuah awkah Judson board nih England ram ah an rak kuat, American Baord caah a herhmi tangka an rak tuaktan kho hnga maw tiah an rak thlahmi a si. An mah zohkhenhnak le thithruainak in Judson cu kan thlah lai, tiah London Missionary Society an biachahnak thawngpang tha Judson cu America ah a rak kir. This was not what the American Board of Missions desired, however. A si nain hi hi American Baord of Mission nih an rak duhmi cu a rak si lo. An mah thazangte le zuamnak te bak in hi thlangval hna hi thlah awkah American Baord of Mission nih an rak i tinhmi a si. Hi tlangval pa li hna le midang cheuhkhat nih cun missionary rian an tuannak ah bomchan ding in bomhnak hal awkah New England ah a rak ummi Khrihfabu dang dang hna an rak i thawh hna. American Missions board hrithruainak in missionary rian tuannak ah a herhmi tangka kawl in hmun tampi ah an rak kal hna. Biachim dingin pulpit cung i biachimnak caan an pek hna tikah an thinlung chungah an rak duh tukmi rian khawhnak ding lawngte an rak chim.

Pathian ni zarhpi ni voikhat cu Mr.Judson le a hawi le hna cu Massachusetts, Bradford khua ah American Board of Missions ton awkah an va kal. While there they were entertained at the home of a Mr. Hasseltine. Mr.Hasseltine te inn ah an chiah hna. Mr. Hasseltine nih cun fanu pa hnih a ngeih hna, mah lak ah pakhat cu ai dawh iang a ngei, a mit cu sen, a sam a kir pah, duh a nung ngaimi nu ngak note a si. Voikhat zohnak bak in Adoniram cu a mit a lak colh ko. Mah nu te cu a min ah Ann a si, ai leklak a hoiher a tha ngaimi a si. Adoniram cu a thinlung a lak colh ko. Amah cu zoh loin a um kho lo, atu le atu a zoh lengmang. Cu thawk cun amah kong longte a ruat cang. A rauh hlan ah Ann Hasseltine Judson zong cu ram dang ah missionary rian a tuan hmasa bik dingmi nu a si ve. Cu caah atu le atu a zoh lengmang nak a si ko lai.

Ann Hngakchiat Lio Caan

Ann Hasseltine cu December 23,1789,Massachusetts, Bradford ah a rak chuakmi a si. Amah cu a thluak a tha i, thiamnak a ngeimi a si. Bradford sianginn ah a ngakchiat lio ah ca a rak cawng. A ngakchiat lio te in um sawh in a um kho lomi a rak si, "ka fanu, khua theih lo ram hlapi ah va tlawng kho lo, na lung a tling lai," tiah a ti. A fanu caah hmailei caan

saupi ca tiang a nu nih a chim lenmi hi khuaruahhar ngai a si ko.

Kum hlei sarih a rak si Ann cu thlarau lei thil kong hi a lung a rak lut ngai ngai hna. Thiltha tuahnak thawng in vancung ka phan kho lai, tiah a rak ruah tawn. Cu lio ah cun an khua Bradforh khua ah biaknak lei puai a rak um, cu lio caan thawn cun thiltha tuahnak le amah zuamnak in khamh a hmu kho ball ai lo, Pathian vel lawng in khamh a si lai, tiah a lung a hong fiang. An khawmpi pumh nak a dongh ah a thinlung dihlak kha Jesuh Khrih sinah a rak pek, thawngtha bia karhnak ding caah ka si khawhnak chungin kai zuam lai, tiah biakhiahnak a rak tuah.

Ann cu kum hleiriat a si ah hin Harverhill le Newberry, Salem khua sianginn ah ca chimh a rak i thawk. Hi ka sianginn i ca a rak chimh cuahmah lio ah The Life of David Brainerd timi catlak a rak hmuh. Hi catlap a hmuhmi a rel tikah a nunnak caah missionary rian tuan ding in Pathian nih a duh piakmi kong kha ai fiang chin lengmang. Bradford khua i Adoniram Judson a rak phak hlan kum hnih asiloah kum thum tiang kha cu ca a rak chim.

Khrih Sunparnak Khi -Zohhmanh

(The Glory Of Christ – Beheld)

By Charles H. Spurgeon (1834 – 1892)

"Cun Bia cu minung ah a cang i kan sinah khua a sa (cun a sunparnak kha kan hmuh, Pa Fapa ngeihchunte sunparnak bantuk kha a si), vel le biatak in a khat" (John 1:14).

Oh! Khrih sunparnak hmuh awkah! Hihi thlarau rian, khamhnak rian, thluachuah rian, zungzal rian a si: na duh maw? Sihmanhsehlaw nannih nih, "Zeitindah a sunparnak cu kan hmuh khawh lai?" Zeicahtiah, zumhnak nih a hmuh.

U le nau hna, kan ngeihmi zumhnak hi a lianngan tukmi le a sungloi tukmi a si. A hmasa bikah, zumhnak thawngin Amah konglam a thuk in a sangmi hi kan cohlan khawh. Amah cu zungzal a hmunmi Bia, hmuh khawhmi Pathian Fapa a si, timi kha kan zumh khawh. Zumhnak in a sunparnak cu kan hmuh khawh. Pa cu a chungah a um i, Amah cu Pa chungah a um timi zong kha kan hngalh khawh. A Pa nih a dawt tukmi Fapa a si ti zong zumhnak in kan hngalh khawh. Amah cu zungzal a nungmi, a rak um cang mi a si, ti zong kan hngalh khawh fawn. A lianhngannak le a thawn nak, a thilti khawhnak zong kan hngalh khawh. Van le Vawlei Sertu zong a si. Sermi thil vialte Sertu zong a si. A hngalhnak le a fimnak hna hi a thuk in a kua, a sang tuk hringhran. Zeizong vialte hna Amah duhnak le tinhnak he ai tlak in a ser dih hna timi zong kan hngalh fawn. *"sermi thil vialte Amah tel loin sermi pakhat hmanh an um lo."* (Jn.1:3). Amah cu Pathian a si i, a Pa orhlei kam ah a thu ti zong kan hngalh fawn. Rilipi hna zong nih amah nawl an ngaih timi zong kan hngalh fawn. Cu lawng hmanh si loin sermi thil dang hna le saram vialte hna zong nih a nawl an ngaih, timi zong kan hngalh fawn. Zungzal nunnak le thih tawh cu Amah kut ah a um timi zong kha kan hngalh fawn. Amah cu "Pathian vialte lak ah Pathian"a si timi zong kan hngalh fawn. *"zeizong vialte cungah a ummi ....Khrih, Pathian cu zungzal in thangtha si ko seh,"* (Rom 9:5)

Amah zong minung in kan hmuh cang. Amah cu a nu sining, kan ruh chungin ruh, kan sa chungin sa a si ti kha kan hngalh cang; minung cu derthawmnak vialte ah a um, asinain minung cu amah sualnak zeihmanh ah a um lo; minung cu a derthawmmi, sifah harnak a ingmi, rawl a ṭammi, ti a halmi, a thi dengmi, asinain thurhnawmhnak le hnahnawhnak a ngei lomi – a thiangmi, a thiangmi Pathian Tuufa. Hi a harmi minung sunparnak ah kan hmuh cang – minung caah a rawkmi Pathian si loin, Pathian caah pathian ah sermi minung si loin, Pathian, Pathian taktak, le minung taktak; Pathian bantuk a simi thil vialte ah Pathian, minung bantuk a simi thil vialte ah minung, cu bantuk cun kan biak. Amah chungah vawlei nih a kan pek khawhmi vialte, asiloah van nih a kan pek khawhmi vialte nakin a ceu deuhmi dawhnak ceunak kha kan hmuh. Jesuh dah ti lo cu vawlei ah aho dah kan ngeih? Amah pin ah vancung ah aho dah kan duh hnga?

A Dawtnak le Raithawinak

Cu lawng si loin, a sunparnak cu amah pumpak lawng si loin, a rian nganpi a ṭuan dingah ai tinhmi hngalh khawhnak ding caah a sunparnak cu kan cuanh. Cu ai tinhmi cu dawtnak kong a si – man ngei lomi thilnung hna cungah a dawtnak, a dawtnak a lehrulh kho bal lomi hna cungah dawtnak, sunparnak Bawipa vailamtahnak a khenh chihmi hna cungah a

dawtnak, hi dawtnak hi muihnak hmun ah a ceumi lungvar bantukin kan hmuh tikah kan chim cang: " Hi dawtnak ah hin hmundang ah hmuh khawh lomi sunparnak a um."

Cun amah pum thengte a pekmi raithawinak i a sunparnak zong kha kan van cuanh than. Kan caah a zeizong vialte a pekmi zong kha kan hmuh fawn. A sunparnak luchin le thiangthunh hna kha a kaltak, a sunparnak le siangpa - hrang thuamthil thil vialte hna kha a chiahtak. A Pa inn zong kha a kaltak, siangpahrang inn pi le upatnak vialte hna kha a kaltak, zeihmanh a ngei lomi mi sifak minung ah a hong cang. Minung mi hna serhsatnak kha a tuar dih hnu ah vail cungah thihnak tiang in a Pa nawl kha a ngaih. Vawlei tuanbia cauk hna kha kan rel dih nain amah bantuk in amah pumpak thengte raithawinak ah ai pemi kan hmu bal hna lo. Amah cu amah ta a si lo; amah konglam cu a dihlak in hi hin tial khawh a si; "Midang cu a khamh hna, Amah le Amah tu cu ai khamh kho lo." Matt. 27:42).

Sunparnak Khrih, minung nih an in hlawt lio ah hin, Na sunpar nak kan hmuh.

Sifah Harnak A Intuarnak

Cun, a inkhawhnak sunparnak zong kan hmuh. A konglam kip ah tukforhnak a tong, asinain pakhat hmanh ah a hlawh a tling lo. Vawlei sunparnak cu a ke tangah a um, vawlei sunparnak nakin kan khamhnak kha a thim deuh. Kan caah a in dingmi ningzahnak cu Izipt ram chawva vialte nakin rumnak ngan deuh ah a rel. Amah cu nihsawhnak a tongmi kan hmuh, asinain a nihsawh bal lo, a cil a chak bal lo, asinain rungrul bia pakhat hmanh a chak ṭhan bal lo. Amah cu nihsawhmi kan hmuh, asinain amah le amah thianh aa zuam bal lo; sualphawtmi, asinain biaceihnak zung hmaiah dai tein a um; cucaah zeizong vialte, zei an si hmanh ah a tuar khawh nakhnga amah le amah aa pek.Ti tampi nih a dawtnak cu an hmih kho lo, tilian zong nih a pil kho lo. Vawlei inn chung thilri vialte cu a dawtnak hlawt khawhnak ding caah pek a si ko nain, vawlei cu a huat dih. Khamhtu bantuk martar a simi ahodah a um bal? Amah bantukin aho nih dah a in khawh? Amah le amah cungah misual hna nih cu bantuk alnak cu aho nih dah a phorh?

Pathian Lianngan, O Jesu, – cu bantuk Nangmah cu na si caah – Pathian Lianngan, Na inkhawhnak thiltikhawhnak ah Nangmah bantuk ahohmanh an um lo. Minung lakah na um lio zongah na sunparnak kha kan hmuh.

Cun a sunparnak cu a dongh tiang a liannganmi le thluachuah a hmumi inkhawhnak ah kan hmuh, vawlei cung i a ummi amah mi hna kha a dawt hna i a dongh tiangin a dawt hna: a tuah dih hnuah, "*A dih cang*" (Johan 19:30) tiah a ti khawh hlan tiang a ngol bal lo. Cu hnuah a thi, asinain cu tiang cu a thi lo. Atu nihin ah a inkhawhnak kha zoh hmanh. Zion ruangah a din lo, cun Jerusalem ruangah Pathian nih a sunparnak cu ceunak bantukin a chuahter i a dinnak cu a ceumi meiinn bantukin a chuahter hlan tiang chun le zan in dai tein a um bal lo.

A Donghnak Teinak

Cun, a donghnak teinak ah a sunparnak kan hmuh. A si, u le nau hna, zumhnak thawngin ni a mui lio caan te ah khan kan hmuh, cun vawlei a hninh lio le lung hna an i tthen lio caan te ah khan, Khrih nih vawlei sunparnak a muitermi kan hmuh, lung bantuk lungthin a thlehmi le mithi thawhter dingin nawl a pekmi kan hmuh. A thih tik te ah kan hmuh cang, hell siangpahrang cu meikhu in a dawi i a tanglei muihnak hmun ah a kalpi, a donghnak ah a kut in uknak nawlngeitu kha a tlaih i a rangleng kedan ah a hren. Kan zumhnak nih zungzal tlang cung ah a kai i sal ah a hruai hna, vancungmi nih, "*Maw kutka hna, nan lu kha hler u; cun hler u, nannih zungzal innka hna; cun sunparnak Siangpahrang cu a ra lai*" (Salm 24:7). Zumhnak in teinak kan i fonh i tlanglawng cu kan karhter; a tlingmi miding hna thlarau thangthatnak thawng kan theih; Pathian aw cu kan theih dih cang, "A ṭha, na Pa duhnak kha na tlinter cang." A dinhnak hmun a simi bawiṭhutdan cungah liannganak in a kai kha kan hmuh, cun Pa orhlei kam ah a ṭhut kha kan hmuh, cu lioah van le vawlei in thangṭhatnak a saumi pakhat a hung chuak, "Hallelujah, hallelujah, hallelujah! Zeizong vialte tuah khotu Bawipa Pathian cu siangpahrang a si." A si lo, kan zumhnak cu hlanlio thil sawhsawh leng tiang a phan cang. A sunparnak kan hmuh, a tuu pakhat hnu pakhat in an ratpi hna tikah kan hmuh, cun a thlacamnak theih a si, "*Ka Pa, na ka pekmi hna hi ka umnak ah ka sinah um ve hna seh ti ka duh*" (Johan 17:24). Khamhnak rangleng in nikhat hnu nikhat a chuah i a kut pahnih in a zaangfahnak kha sifakmi minung fapa hna sinah a phawt hna i kan hmuh i, "*Maw A Ṭhawng Bik, Na nam kha na hngawng ah i hren*" (Salm 45:3) tiah kan auh.

Kan thlacamnak cu, Ra chuak tuah, *Maw Jesuh, van nih na nawl an ngaih, vawlei cu na hmaiah a hninh, hell cu nangmah nih a hninh, khuachia hna cu an thin a phang. Ra law, Na thal cu hri ah chiah law, Na fei a ceumi kha hler. Ahodah, ahodah na lam kha a dir lai, asiloah na hmaiah a dir lai? Thli nih a hranh hna tikah annih cu annih cu an dawi hna lai i mei nih*

a hran hnawh hna bantukin an hrawh dih hna lai.

Zeizong vialte a donghnak bik tiang zuan khawhnak dingah bawmh kan si, cun zumhnak thawngin a voihnihnak a rat tthan nak kha kan hmuh. A sunparnak cu kan hmuh cang, Pa Fapa ngeihchunte sunparnak bantuk a si. A rat kha kan hmuh cang –

"Asinain aa khat lo
Voikhat cu toidornak he a ra bantukin,
A ral hna hmaiah dai tein a ummi Tuufa,
A tha a dermi le ngaihchiatnak in a khatmi pa a si."

A rat kha kan hmuh cang –
"A ttihnungmi muisam he,
Rainbow-wreath le thlichia puan he;
Cherub thla cung le thli thla cung ah,
Mi vialte biaceihtu ah thim!"

Cun biaceihnak cu kan hmuh cang; a teinak sunparnak tuar khawh loin a hninh cuahmahmi vawlei kha kan hmuh; a ral hna an ṭahnak thawng kha kan theih cang; mei hmai ah meihol bantukin an lum, a biakṭheng cung i tuukawng thau bantukin an kang dih ti kan hmuh. A donghnak ah, zumhnak thawngin, Pathian, kan Pa sinah pennak a pek tikah a donghnak kan hmuh cang; kan theih cang, ka ti, teinak tling au thawng tuanbia dihlak i a donghnak bia –

"Zohhmanh u, BAWIPA puanzar cu an tar hna,
A vainam aa khumh: A chim – a dih cang!
Cun hi vawlei pennak hna hi
A Fapa pennak hna cu an si.
"Cun donghnak, – A ṭhiangṭhunh tangah,
Minung ral hmanung bik cu a tla lai;
Hallelujah! Pathian chung i Khrih,
Khrih chungah Pathian cu zeizong vialte ah a um."

Khrih Thlarau in Khahnak

Filled With The Spirit Of Christ

By A. B. Simpson (1843 – 1919)

"...Thlarau tu in khat deuh u" (Eph. 5:18). *"...Amah he nan i pehtlaihnak nak thawngin nunnak tlamtling kha pek nan si."* (Kol. 2:10).

Hi Baibal caang nih a biapi bik in a chim duhmi biafang cu "khah" timi a si. Greek biafang sullam zongah tlamtlin, a si lo ah a khah tuk cang caah hmun lawng a um ti lo, tinak khi a si. Hi kong hi Thiang Thlarau bomhnak thawng in a sullam fiangte in kan hngalh khawhnak hnga i ruah ti ka duh. Khrih konglam vialte kha Thiang Thlarau nih a hngalh dih bantuk in kan hngalh dih lai, tinak cu a si lo. A sinain Thiang Thlarau in kan khah ah cun Khrih thawngin kan mah sinak vialte hna kha a tlau dih i, Khrih nunnak tu in kan khat deuh tinak a si. Khrih nunnak in khahnak nun cu a tlamtlingmi thluachuahnak vialte in khahnak nun khi a si. A ti chuah a tlawm tukmi cerhti cu a khat kho bal lai lo. A ti luan a tlawm tukmi tiva zong a thong bal lai lo. A zatceu lawng a khatmi thinlung nih cun *"nunnak tiva"* (Jn.7:38) nih a van luanpimi *"hngalhnak vialte a lonhtu Pathian daihnak kong"* (Filipi 4:7), a hngal kho bal lai lo.

Khah timi phunglam

Khahnak vialte cu Mi Pakhat he pehtlaihnak a ngei. Kan nih cu iapnak in a khatmi kan si lo, taksa duhnak in a khatmi kan si lo, biatak le ruahnak in a khatmi kan si lo, thluachuahnak in a a khatmi kan si lo, zeizong vialte a simi a minun tu in a khatmi kan si. Hi hi hngalh fian khawhnak ding caah a har ngai kho men lai. Hi hi biaknak dang hna cawnpiaknak hna he ai dangmi a si. Minung fimnak phunglam hna biaknak cawnpiaknak thatha hna, ziaza thatnak le dinfelnak hna he ai dangmi a si. Greek filosophi cu thluak fimnak a si. Confucianism phunglam cu ziaza thatnak cawnpiaknak a si. Judah biaknak cu nawlbia le raithawinak kong hna an si. Khrihfa biaknak tu cu a nungmi Minungah ai hngtmi biaknak a si. Khrih a sinak phung ah khan tlamtling te in a um dihmi cang. Amah cu Lu Bik le Founder a si lawng si loin Amah cu a nungmi Thinlung le Thil a si. Thiang Thlarau amah aiawhtu a si. Cu nih cun Khrihfa nunnak kha a sawhsawh tukmi ah a tthumh. Kannih cu hmun tampi ah kan i khah a hau lo, cun hmuhtonnak, ruahnak, asiloah huham phunphun tampi he kan i khah a hau lo, asinain, kan nunnak laifang ah amah pumpak nunnak le a tlingmi in cohlan awkah kan herh, cun amah cu a hmun kip ah a luang i kan nunnak phunphun i hmuhtonnak le cawlcanghnak

phunphun ah amah nunnak kha a nunpi.

Cu tikah kan hngalh lai maw, dawtmi hna, Pathian nih kanmah le kanmah aa ukmi thawnnak le tlamtlinnak vawlei ah si loin Amah cohlan khawhnak, a tlinnak tlaih khawhnak vun, a Nunmi Thlaici le a tthangmi tiva hna cohlan khawhnak vawlei le Amah he i fonh in velngeihnak theipar chuah khawhnak sawhsawh ah a kan ser ti kha kan hngalh lai maw? Cun, khatlei kam in, Pathian nih Khrih le Khrih Thlarau a simi Thiang Thlarau cu kan sinak thilti khawhnak le thil ti khawhnak hna kha tlamtling tein ton le tlinter awkah a ser hna ti kha kan hngalh lai maw; cucaah, Amah tel loin zeihmanh kan si lo lio ah, a nunnak le velngeihnak nih an tthanchonak tling caah aa tluk tein a kan herh? A nungmi a Fapa chungah Pathian nih a tlinnak vialte kha a toih dih, cucaah "*Pathian sinak tlinnak vialte cu amah chungah a um*" (Kol. 2:9).Thiang Thlarau cu a tu ahcun a tlingmi kan chungah a luangmi pipe le lam phawtzamhnak ah a nganmi chiahnak le phunglam ah a cang cang, cun Pathian nih minung sin in a halmi zeihmanh a um lo, asiloah nunnak ah a herhmi thil phunphun ah minung nih a herhmi zeihmanh a um lo nain Khrih nih a kan ngeihpiakmi a um lo, cun kan herhmi thil paoh ah a dikthliar in remh khawhnak kan ngei kho, Amah kan cohlan sawhsawhnak thawngin. Hihi cu biafang dawh taktak a sullam cu a si, "A tlinnak in kan dihlak in kan hmuh, vel cu vel caah a si. Nawlbia cu Moses thawngin pek a si, sihmanhsehlaw velngeihnak le biatak cu Jesuh Khrih thawngin a ra" (Johan 1:16-17). A dang phunglam vialte nih thil kong ruahnak asiloah nawlbia asiloah phunglam hna nih an kan halmi lawng kha an kan pek. Asinain Khrih nih cun an hngalh khawh nak thawnnak a chuahpi i Amah hrimhrim cu kan lungthin le kan nunnak ah a ummi thil taktak le thilri a si. Amah cu A Lian nganmi Miphun Pa a si. Asinain Amah cu zohchunh awk asiloah hmelchunhnak nakin a tam deuh, kan si awk a simi kha a langhter i kan i zohchunh awk a kan hal. Amah hrimhrim nih a langhtermi nunnak hrimhrim i a nungmi lu le hrinsor zong a si, amah nunnak hrimhrim a nungmi peknak thawngin kanmah pakhat cio ah a kan hrin, cun amah nunnak thawnnak hrimhrim in kan chungah a chuahter ṭhan, cun amah nunnak chungin Thiang Thlarau in hi nunnak hi a cawm i a cawmken.

Cucaah Khrih Minung cu a kan halmi nunnak a hrampi le a dirkamhtu a si.

Khrih cu kan nunnak hmun kip i a tlingmi taktak a si. A tlingmi ruahnak nih a kan khahtermi chung ah a dihlak in a tlingmi le a tlingmi a si ti a langhter. A cheu kip ah kan khat lo ahcun kan khat lo. Hihi Khrih nih kan khamhnak tling ah tuah a kan timhmi a si.

Kan khamhnak caah a herhmi vialte, kan tlanhnak, remnak, thiamcoternak he aa pehtlaimi thil sining vialte kha a kan tlinter. Kan cungah sualphawtnak kha a lak i amah pumpak a sunglawi tukmi remnak in a khahter, cun amah thisen in, "*Zungzal in a um*" tiah a tial. A buarmi nawlbia le kan tlamtlin lonak, kan palhnak le kan palhnak hna i ngaihchiatnak le ningzahnak a chuahtertu cazin kha a lak i amah tein a tlingmi dinnak in a khahter i kan cazin vialte cungah hitin a ṭial, "*Khrih cu a zummi paoh dinnak caah nawlbia donghnak a si*" (Rom 10:4); "*Dawtmi nih cohlanmi*" (Eph. 1:6); "*Sualnak zeihmanh a hngal lomi Amah cu kan caah sualnak ah a ser; cucaah amah he kan i pehtlaihnak thawngin Pathian dinnak ah kan i cang lai*" (2 Kor. 5:21).

Cucaah "*Amah chungah kan tling*" (Kol. 2:10). "*…Pathian raithawinak thawngin a thianter mi hna cu zungzal in a tlingmi ah a ser hna*" (Heb. 10:14), cun sualnak kan tuah bal lo bantuk in tling tein khamh kan si.

Atu cu, dawtmi hna, thil lianngan cu hika ah hin a tling cang ti hngalh hi a si, cun, a donghnak bik ah, Jesuh Khrih tlanhnak tling thawngin hlan sualnak le buarnak vialte chungin tling tein thiamcotermi le zungzal in khamh cangmi kan si ti hngalhthiamnak thawngin Khrih tlinnak chungah luh hram thawk ding hi a si. Kan hnu hmuhtonnak ah a tling lonak cu lunghrinhnak le rikhiahnak ruangah a si i cu hna cu hika ah kan luhter hna. Kan tlanhnak caah Khrih riantuannak cu a dih cang, cun kan cohlan tikah, a tlingmi le zungzal khamhnak a si.

Cun, ***Khrih nih thianternak a thuk deuhmi herhnak kha a tlinter***. Amah nih a remnak le a velngeihnak thilri hna in hi thil hi a timhtuah. Amah chungah aa khumh dih, cun amah thawng lawnglawng in man loin le a tlingmi laksawng bantukin cohlan a hau. "*Sihmanhsehlaw nannih cu Khrih Jesuh he nan i pehtlaih nak thawngin nan si, amah cu Pathian sinin kan caah a si…thianternak…*" (1 Kor. 1:30). Thianternak cu sualnak a tuahmi mah le mah thihnak a si maw? A ṭha, hi cu Vailam cungah Amah he vailam cungah khenhchih a si cang, cun kannih nih Amah sinah kan pek awk a si, cun Amah nih a thah lai i a thlan ah zungzal in a phum lai.Thianhlimnak cu Thiang Thlarau ah thiannak, dinnak,

daihnak le lawmhnak nun thar a si maw? Cun a fek deuhmi cu Khrih hrimhrim hi kan nunnak, kan daihnak, kan thiannak le kan lawmhnak tling le a luangmi a si awk a si ti cu a hmaan.

Cun, Amah cu kan lungthin nunnak a tlingmi a si. Kan dawtnak tluk in kan caah a thiangmi hmun a um lo, kan thlarau ral nganpi nih a kan halmi hmun a um lo, cun kanmah thazaang le duhnak in uk khawh lomi hmun a um lo. Sihmanh-sehlaw Khrih nih a Thlarau bantukin a lungthin zong a kan pek lai i Bawipa kan Pathian cu kan lungthin dihlak le kan thlarau dihlak le kan thazaang dihlak le kan ruahnak dihlak in a dawtmi dawtnak in kan chungah a kan dawt lai (Luke 10:27), cun amah nih a kan dawt bantukin pakhat le pakhat a kan dawt ve lai (Johan 13:34; 15:12). Oh, zeitluk in dah thluachuah kan hmuh, kanmah le midang rumnak le ngaihchiatnak caah a si khomi vawlei a phorhmi hi theihnak le dawtnak hna i a nemmi le a harmi le a phunphun a herhmi vialte a tlinter taktakmi pakhat kan ngeih caah.

Cun, Khrih nih kan fimthiam nak nunnak ah a herhmi vialte a kan tlinter lai. Kan lungthin thilti khawhnak nih a nunnak a petu nunnak thilri sawhsawh an si hlan tiang an thawnnak le thlarau lei tthatnak tling kha an hngal bal lai lo, cun hi kan thluak hna hi a mei thianghlim chiahnak ding caah a ke hram ah chiah an si. Amah nih kan chungah a ruah lai, kan chungah a kan cinken lai, kan chungah bia a ceih lai, biatak kan ruahnak ah fiang tein le fiang tein a kan pek lai, mei lei a kan pek lai, a ceutertu le a lumtertu tahchunh nak, mi lungthin lak khawhnak le zawnruahnak aw-thawng le *aw-thawng, khulrang tein chim khawhnak le chim khawhnak ṭhawnnak, le a dikthliar in a hmaan lomi rian ṭuanter awkah a herhmi thilri vialte kha a kan pek lai biatak kha a ṭhencheu"* (2 Tim. 2:15). A fimmi le a thiangmi a cawnpiaknak ah teima tein le zumhawktlak tein lungthin peknak um loin a si lo, zeicahtiah amah nih a riantuannak ah kanmah le kan tlamtlinlonak le kan caah a tinhmi tling kha hmuh colh awkah a kan hruai.Pathian cawnpiakmi kan si awk a si, cun cawnpiaknak cu a caan ahcun a tlawm tuk, cun a tlawm deuh hmanh a si; sihmanhsehlaw "*Amah nih biatak vialte ah a kan hruai lai"* (Johan 16:13), cun "a rian le a duhnak caah kan fimcawnnak le timhtuahnak kha a tlingter lai" (Salm 138:8); cun Thiang Thlarau nih a thawhter i a hmanmi lungthin nih Pathian caah minung fimnak le minung cawnnak fimthiamnak nih a naih khawh bal lomi thil a chuahpi lai.

Cun, ***kan pum herhmi kha a kan tlinter ṭhan lai***, zeicahtiah a pum cu thihnak in thawhthannak thawngin, pumsa thazaang hrampi zungzal a si, a pum chungtel pakhat cio Khrihfabu caah a za, cun pumsa rianṭuannak kip le minung nunnak nih a chuahpimi hneksaknak paohpaoh he aa tlakmi a si, cun kehlan kip ah zawtnak, fahnak le ṭihnung le sifah harnak nih a tlunhmi vawlei hmuhtonnak kha a si. Khrih cu tlanhmi pum nunnak taktak a si, cun a Thiang Thlarau nih kan chungah a um bantukin hi thi khomi pum hna hi a nunter khawh hna i, kan Lu cung in direct in a rami khuaruahhar thazaang an hmuh lai.

Cun, ***Khrih nih kan vawlei lei kawhnak le nifatin kan nunnak thil sining ah a chuakmi zohkhenhnak thil sining vialte le herhbaunak vialte kha a kan tlinter lai.*** Amah sinin a rami tiah cohlan lomi pakhat hmanh an um lo, cun lam thar pakhatkhat ah a tlinnak langhter ding in timhmi an um lo. Oh, nikhat hnu nikhat a kan ton bantukin zeizong vialte ah Pathian hmuh khawhnak zumhnak kan ngeih ahcun, nunnak tuanbia ṭhen kip cu muihnak kha ceunak ah, harnak kha teinak ah, ngaihchiatnak kha lawmhnak ah, le vawlei kha vancung ah a thlen khawhnak ṭhawnnak a ngeimi vancung dawtnak dawtnak kong tuanbia thar a si hnga; cun Khrih cu rel cawk lo tehte hna sinah a velngeihnak le a thawnnak in aa langhter khawh lai, cu hna nih cun pulpit cung in a kong an thei bal lo, asiloah minung nunnak dah ti lo cu zeidang ah a velngeihnak tuanbia an rel bal lo, cucaah an hmuh khawh lai.

Cun, ***Khrih nih lawmhnak caah kan thilti khawhnak kha a kan khahter lai.*** Amah cu kan daihnak le lawmhnak tlamtling a si. Amah nih a sermi thlarau hna i an covo taktak cu a si; cun, Amah he tling tein a khatmi, zohkhenhnak le tihnak caah hmun a um lo.

A donghnak ah, ***Khrih nih a tlinnak hmuhtonnak dang vialte aa hngatchanmi a hrampi herhbaunak kha a tlinter lai, cucu Amah a cohlangmi zumhnak kha a si.*** Hi zong hi, kan chung i a ummi Khrih nunnak lawng a si, cun zumhnak nunnak ah kan rian sangbik cu Pathian zumh awkah kan i zuamnak sang bik le a har bik hmanh kha hlawt i, Pathian zumhnak taktak kha kan cohlan khawh nakhnga le "a zummi caah cun zeizong vialte a si kho" (Marka 9:23) tiah kan ti khawh nakhnga raltha tein kan i zuam.

Khrih he khah cu hmunkip ah Pathian nunnak in khah lawng si loin caan kip ah khah a si. Kan hngalhmi nunnak ah a zulmi caan ah Amah kha lak i a tlingmi ah um

peng ding a si. Zeicahtiah hi hmun hi tikhor a si lo, tiput a si. A luhnak bantuk in a herhmi chuahnak he a pehzulhmi, a cawlcangmi le a kal pengmi nunnak a si, cun a nungmi tiput chungin a thar in kan lak peng lo ahcun, kan dir peng lai asiloah kan thiang lai lo. Cucaah, zungzal in a khatmi si loin zungzal in a khatmi a si.

Khrih chung i kan nunnak caah Pathian timhtuahnak ah aa telmi thlarau lei tthanchonak hmuhton nak caankhat hnu caankhat a um ti cu a hmaan ko, cun Amah he a hmunmi pehtlaihnak sang deuh ah kan cawi khawhnak ding caah a si ti cu lunghrin awk a um lo. Pentecost le Pentecost pahnihnak, freshets nganpi le ti lianhnak hna an um, cu vialte nih cun thlarau lei sipuazi ah an herhmi hmunhma an ngei. Asinain, hi caan sau le a lang deuhmi hmuhtonnak karlak ah, thaw pakhat hnu pakhat le caan pakhat hnu pakhat, pehzulh tein cohlannak a um, cucu thlarau lei fek tein um khawhnak le ngandamnak caah a herh deuh. Pathian nih a naihnak vialte caah a nungmi le "*vancung thil man sung vialte caah, dap caah le a tanglei i a thukmi thil caah le ni nih a chuahpimi theipar mansung hna caah le thlapa nih a chuahtermi thil mansung hna caah...le vawlei le a chung i a ummi thil mansung hna caah...*" (Deut. 33:13-6) vialte caah a kan onh a kan duh. Cu bantuk nunnak nih cun nunnak caan tawite a um lo ti kha a hmuh lai, cun Pathian riantuantu pakhatkhat a si lomi le Amah sin in thluachuah a hmu lomi kan sinak cheukhat a um lo ti kha an hmuh lai.

Pathian Pekmi in Khahnak nih a chuahpimi Thathnemnak hna

Hi hi nun thianhlimnak Biathli thup a si. A hrintharmi zumtu vialte hna nunnak ah Thiang Thlarau in khahnak cu a si khomi a si. Nun thianhlimnak kan ngeih khawhnak hnga, a sunpar nak a langh khawhnak hnga, a dawtnak in kan hmasa a herh. Cu bantuk in Thlarau in kan khah hnu lawngah taksa duhnak hna le sualnak cu kan tei khawh. Cu bantuk cu zei he dah ai lawh ti ah cun Moses Tabernacle kha a sak tikah khuadawm nih a rak khuh.

Kan khuaruahnak le tuaktannak hna hi kan thianter awk a si. Kan thinlung hna hi kan thianter awk a si. Cu bantuk in Pathian nih a kan duh piakmi kan tuah kho maw? "*Thiang Thlarau tu in khat deuh u," Amah tlamtlinnak kha kan coting cang maw, vel hna kha a thuat thuat in kan dong maw."* Vancung in a rakmi tiva nung cu na nunnak ah luang ko seh. Na nunnak cu hninhno te ko seh. A vel cu na cungah a thuat thuat in hmun ko seh. Pehtlaihnak a thami Amah he ngeih khawh le Amah ah kan hmunh khawh lawng Thlarau thei in tlai khawh a si.

Hi hi lunglawmhnak Biathli thup a si. Chamhbaunak le tlamtlin lonak ai hngalmi thinlung put lawng kha lawmhnak he khah khawhnak a si. Satil hna zong ramhring lak i an tlawn i, an bawh lawngah an paw a khim kho lai. *"Ka lunglawmhnak kha nan chungah a um i, nan i lawmhnak cu a tlinnak hnga hi bia cu kan chimh hna. "* (John 15:11).

Hi hi thawnnak Biathlithup a si. Electric thawnnak cu a hri fate chung zongah a lut kho i, sehzung ngan pi pi hna zong kha a mer ter khawh hna. Cu thingtang ramtang a ummi khuate tiva hna hmanh ti laknak set cu an merter khawh ve. Cu cu zeiruangah dah a si ti ah cun electric thawnnak kha a hri chungah a lut i, cat lo te in a rat caah a si. Cu bantuk in Thlarau in a khatmi hna lawng nih Pathian rian kha hmual ngei ngai in an tuan khawh. Cu bantuk in thlauchuahnak zong hi kan mah sinin midang cungah a luang ve awk a si.

Thlarau in khahnak Lam hna

Rawltammi le tihalmi caah a si. *"Dinfelnak kha rawltam le tihal bantuk in a duhmi hna cu mi thluachuak an va si dah; zeicahtiah an nih cu an duhnak kha khimte in a pek hna lai."* (Matt. 5:6). Hi Baibal caang a relmi paoh nih cun hi bantuk minung si awkah duhnak an ngei dih cio ko lai, timi cu ruah khawh a si ko. A si nain Pathian sinah a rami thlarau thluachuahnak kha khimte in cotin khawhnak ding caah cun rawltam ti hal bantuk in an duh a hau. A fakmi le a thukmi duhnak ngeih hi thluachuahnak hmuh khawhnak le kawlnak ding caah a hramthawknak ah herh bikmi a si. Thinlung kekkuain in tah aihramnak he thla na cam tikah na thinlung chungah Thiang Thlarau nih cun rian a tuan lai. Hi thluachuahnak hi fawizang te in hmuh khawhmi a si lo. Santlaih lonak le chamhbaunak hna fakpi in ai hngalh i ngaihchihnak he amah a rak fuhpanhmi hna cu khimte in a pek tawn hna. Hi bantuk in thluachuahnak hmuh awkah duhnak fakpi na ngeih vel ai caah Pathian ka thangthat ko. Vel ngeihnak todan rangpi hmai ah cunt ah aihramnak le lungsaute in na hngah peng tikah "*amah duhdawtnak le thluachuahnak in Bawipa nih an khimter ve lai*." (Deut. 33:23).

Belkheng a lawngmi cu khahter a si. . *"Rawltammi hna cu thiltha in Amah nih a khahter hna, mirum kha kut lawng in a kalter hna,"* (Luke 1:53). *"Mi chambau ka si ti ai hngalhmi hna cu mi thluak nan va si dah; zeicatiah vancung pennak cu nan ta a si."* (Matt. 5:3). *"…..... zeihmanh a ngei lomi kan lo,*

asinain kan ngeih lomi zeihmanh a um lo." (2 Kor. 6:10). Hi hi velngeihnak timi sullam taktak cu a si. Pathian caah hmunhma kan chiahpiak hlan lo cu kan khat kho bal lai lo. Thluachuahnak paoh paoh pekchanhnak a si loah harsat teminnak a um hmasa lengmang. Sunghnak le zatlaknak fakpi hna lungsau thinfual te in tuarhmasa hnu lawngah thluachuahnak cu ai phuang tawn. *"...a kan luhpi nak hnga...khika in a kan chuahpi".* (Deut. 6:23). A co hnga dingmi thluachuahnak tlamtlingte in a hmuh khawhnak hnga Abraham cu Lot he an i then a hau. Cu Isak zong kho Moriah tlang cungah raithawinak Pathian sinah a pek hmasa hnu lawngah cu ka hmun cu Tempal biakinn saknak ah a can khawhnak a si. Izip rami hna nih tihzah upat peknak hna le roco hnga dingmi vialte kha a hlawt hna i, a kaltak hmasa hna hnu lawng Moses nih Pathian nih a fialmi riang kha a tuan khawh, cu cu zungzal a hmunmi rian a si. Jesuh nih a kan pekmi Thiang Thlarau in kan khawhnak hnga dign caah kan thinlung bak hi kan lawnter hmasa a hau.

Kan nih cio zong Pathian nih a kan pek duhmi thluachuahnak in kan khah khawhnak hnga ding a si khawhnak chungin kan lawn a hau. Zeicah tiah kan thinlungah hmunhma a um lo, thil dang dang hna a um ahcun Pathian nih a kan khahter bal lai lo. Na thinlung cu lawnter awkah na duh maw? *"Hi a carmi tiva kuang hi tili ka khahter lai." Cu lawng si lo in hi ti hin a ti thiam thiam rih. Kha tiva cu ti in a khat lai."* (2 Siangpahrang 3:16-17). Kan nih cu kan dihlak in sersat sifahnak horkuangah kan tla hna in, cu tiva kuang hna cu ti in a khah khawhnak hnga kan rocar ter ve maw? "Kei cu ka chambau tuk rih," duhdimte in khahter khawh ka si ve lai maw?, tiah kan ti kho maw? Kan caah nun duhdim nunnak cu Pathian sin lawngah a um. Kan nunnak hna hi kan lawnter maw? Vawlei thil dang hna in kan khat maw? Sual palhnak hna in kan khat maw? A si loah kan mah thazaang lawng ai bochanmi kan si maw? Kan nunnak hna hi Pathian he ai hlat tuk maw? Pathian nih a kan duh piakmi in kan khah khawhnak hnga timhlamhnak hna kan ngei cang maw?

Thinlung ai hongmi cu khahter a si lai. *"Na kaa kha fakpi in ang law, ka khahter lai."* (Salm. 81:10). Pangpar hna nih ni ceunak le dapti hna le ruahpi hna donh awkah an par hna an hon caan le an cip caan a um timi kan hngalh. Thinlung cu kehkuai a foite mi le fawite in a cohlang khomi nain zumh lonak, lunghrinnak, tihnak le mah le mah i hngalh tuknak in a khatmi a si, timi kan hngalh.Pathian nih cohlang seh, ti a duh piakmi a dawtnak kha cohlang duh lo in a um kho. Vawlei mi hna thinlung put hi a hah tuk caah *"Maw Jerusalem, Jerusalem, ...arpi nih a fale cu a thla tangah a huh hna bantuk in na fale cu voi zeizat dek na fale cu ka kut in huh ka timh hna nain an duh lo,"* (Matt. 23:37), ti tiang hmanh in Pathian nih a ti phah hna. Rawl tlawmpalte le ti tlawmpalte lawng a dolh khomi thla tampi a zaw cangmi mi pa pakhat ka hmuh bal. Cu bantuk in Khrifa zumtu tampi cu thlarau lei a hrawm a pit mi ti rawl a thla kho timi tampi an um hna. Thluachuahnak tampi a um ko nain mi tampi cu an thi cuahmah ko. Zeicatiah Pathian bia kha an cohlan duh lo caah a si. Thlarau in a khatmi s ikan duh ah cun a ti a halmi kan si i, kan kaa kaupi in kan an a hau, cu amah kha kan i bochan i, kan dawt i kan fuhpanh kan naih a hau, thluachuahnak hna kha amah sinin kan don kan cohlan a hau.

Bawipa kha thlacamnak in kan hngah tikah Thlarau in kan khat, a bik in dong lo le teiman thluk te in thla kan cam peng tikah. An nih zong thlacamnak in Bawipa kha an hngah peng tikah an dihlak Thiang Thlarau in an khat hna. Thlacam kan timi hal lawng si loin hmuhnak a si. Thlarau in kan khah khawhnak hnga mi tampi nih thlacam kan huam lo. Zing thaithawh rawl khi suimilam a cheu chungah na ei khawh ko nain cu bantuk in fawi tukin Thiang Thlarau in khah khawh a si lo. Thiang Thlarau in khah khawhnak ding caah timh ciammam te in thlacamnak kan ngeih a hau. Bawipa he a thami pehtlaihnak kan ngeih zungzal khawhnak hnga daite in kan hngah a hau. Tiva hna le ti lian hna tlunter nak ding caah ruah zong cat loin a sur a hau. Vawlei hna a hninhno khawhnak ding caah zinglei le zanlei damti hna a tlak lengmang a hau. Thiang Thlarau baptismnak hmuh awkah thinlung dihlak he Bawipa sinah pumpek bak in thla a cam pengmi Pathian fale hna cu hnabei dong in an um bal lai lo.but we shall surely go forth from such seasons refreshed and overflowing with the love and life of God, and will find that special influences of power and blessing will follow such seasons, both in our own lives and the lives of others.

Pathian le midang caah riantuannak cu Thlarau kha tlamtling tein hmuh pengnak ah a tha bikmi dirhmun a si men lai. Thluachuah kha midang cungah kan toih tikah Pathian nih kan cung zongah a van toih ve lai.

Khrihfabu zong hi Thlarau in a khat lo ahcun ralrinnak kan pek ve lengmang awk a si. Khrih nunnak in ka khat ve ko ai timi Khrihfa cheukhat hna cu an thazaang a der i, midang caah ei din awktlak in a

thami le duh a nungmi an si kho hna lo.

Hawi dawt, Pathian thluachuah nak kha midang cungah tam chin lengmang toih khawhnak i zuam hna u si law, a dawtnak vel cu kan mah cung zongah liam thluah mahin toih loin a kan um hrimhrim lai lo. Hi hi a taktak in kan i nunpi khawhnak hnga i zuam hna u si. Pathian sinah in thluachuahnak kan hmuhmi vialte hna hna hi a thiangmi bochannak kan ngeih ruangah a si i, cu thluachuahnak hna cu Amah caah kan hman hna lawngah dong loin cu thluachuahnak cu kan hmuh lai. Kan Khamhnak zong hi kan mah ta a si lo. A rawk a ral cuahmi thlarau tlaumi hna nih Jesuh Khrih an ngeih khawhnak ding caah a si. Jesuh ah kan sualnak ngaihthiam a si nak le thianternak nun kan ngeihmi hna zong hi Pathian sin in a rami nunnak tlamtling a ngeih rih lomi hna caah a si. Khrihah kan ngeihmi nun duhdimnak bia thlithup le a thiangmi nunnak hna hi zumtu hna caah a sungloi tukmi lawmhnak nganpi a si. Hi Khrihah a ummi nunnak bia thlithup hi zumlotu hna nih cun an ngei kho lo. Cu caah nunnak sungloi hi zumlotu hna sinah kan ceuter awk a si. Cu loah cun kan nunnak hmual a ngei lomi kan si ko lai. Zumlotu hna sinah tette khan awk kan ngei lai lo. Zumlotu hna sin i tette khannak rian kan tuan tikah retheih thabatnak cu kan tuar a hau. Zumlotu hna caah zaang fahnak thinlung kan ngeih i Pathian rian caah zumh awk kan tlak ah cun Pathian nih lam a kan hruai hrimhrim ko lai. Midang sinah thawngtha biatak kha kan chimh hna nak nih biatak ah kan i fiang taktak timi kha a langhter. Zumlotu kan unau hna hmai ah khupbil in thla kan cam tikah Thlarau Baptisma nak cu a taktak in a tlung ko. Khrih sinin damnak zong kha ti bantuk in a rak luang tawn. Cu tikah Pathian thawnnak cu khuaruahhar in ai phuang ko. Cu bantuk in Pathian dawtnak cu khuaruahhar thilti khawh thawnnak in ai phuan tikah kan caah lawmhnak nganpi a sit awn. Hi bantuk in zumlotu hna caah dawtnak le zangfahnak thinlung he thawngtha chim a duhmi hna Pathian nih a herh tuk hna. Kan nunnak ah a liam in a liammi Khrih nunnak hi midang kan hrawmh ve hna awk a si. Cu tikah thlarau nunnak cerhti cu kan nunnak in zumlotu hna nunnak ah a luang ve lai. *"Ti a halmi poah cu ka sinah ra u law rak ding u. Keimah kha a ka zummi cu Cathiang nih a chim bangin a chungah nunnak cerhti a luang lai,a ti bantuk in a si lai.*(John 7:37-38).

Jesuh Zoh Pengnak

(Looking Unto Jesus!)

By J. C. Ryle (1816 – 1900)

Khrihfa biaknak ah thawnnak, fimnak taktak hna cu ni fatin nunnak ah "*Jesuh zoh pengnak a si."* (Heb 12:2). Martar thihnak a ngamhmi hna, hmunkip in a rak rami hna a sungloi tukmi lamkaltu hna, mah hna nih hin vawlei kha a lingtalet in an tuah khawh, hi kong hi chinchiah awktlak taktak a si. An dihlak in zapi hmuh awktlak in a fiangmi chinchiahnak an ngei dih hna. *"Jesuh kha a cuan peng bu te in a nungmi"* an si hna.

Hi "*Jesuh zoh pengnak"* kong he pehtlai in Greek biafang hi zohchih awkah a biapi mi le thathnemnak a ngeimi a si. Mirang biafang ah "Zoh" in Biakam Thar cauk ah atu le atu in kan hmuh. A biafang ningte in a sullam cu "dengteu in zoh", zeidang thil kha zohchih lo in thil pakhat lawng bak kha dengteu in zoh, kan zohmi thil kha fekte in zoh, mah thil cung lawng bak ah kan mit kha chiah peng khi a si. Zeidang thil si loin Amah lawng bak dengteu in kan zoh dingmi cu Jesuh lawng bak kha a si awk a si. Bu cawnpiak hna le Baibal cawnpiaknak phun phun hna kha a si awk a si lo. A nungmi – Pathian Fapa Jesuh lawng bak kha a si awk a si.

Khrifa timi hi a fawinak te in kan chim ah cun Pathian ai bochanmi le a dawmi minung hna ti nak khi a si ko. Hlanlio zumtu hmasa hna nih hi kong hi an i fiang tuk, a nungmi Khamhtu cu an zumh, an dawt a caah thih an ngamh. Thihnak in a tho thanmi Pathian Fapa, Jesuh cu vancungah hawikawm tha bantuk in an tawn te lai. Jesuh Khrih kong kha fiangte in a hngalmi hna le a zum i, ai bochan taktakmi hna paoh nih

hlanlio zumtu hna bantuk in Jesuh cu vancungah an ton ve te lai.

"*Jesuh zoh pengnak"* hi a taktak a si mi biathlithup le thawnnak hmual a ngeimi Khrihfa biaknak a thawnnak hmual a si. Nang na caah ah teh sullam a ngeimi a si kho ve maw?

A Thihnak Kha Zoh Hna U Si.

Jesuh kha fiangte in zoh kan duh taktak ahcun chunglei mah lawng bak hi chunglei hnangamnak a si mi Amah thihnak hi ni fatin kan nunnak ah kan zoh awk a si. Cathiang chungah hi hnangamnak hmuhnak ding caah hmun pakhat lawng a um tiah a kan chimh. Cu cu zeidang si loin Jesuh Khrih raithawinak ding caah a thihnak a si. Vailam cungah vawlei cung mi vialte ai awh in a thihnak cu Pathian le minung karlakah remdaihnak ding caah a si. Cu hnangamnak nganpi cu kan ngeih khawhnak hnga Jesuh kha zumhnak in "kan zoh" awk a si. Amah cu kan phurrit vialte ai phurh dih hna, kan sualnak vialte zong kha a kalpi dih hna, amah cu kan aiawh le kan tlanhtu a si.

Ni fatin kan nunnak cu hnangam lungdaihnak cu kan ngeih peng khawhnak hnga kan i hramthawknak ah kan rak theihmi thawngtha bia, kan sualnak hna kha ni fatin a sinah rat pi, *"kan sualpalhnak vialte kha Bawipa nih Amah cungah a khinh dih,"* (Isaiah 53:6) ti mi ni fatin kan hngalh peng awk a si. Jesuh kha ralthate in "zoh peng" hna u si law, Amah sinah "Bawipa, na cungah ka sual- a si nain ka aiawh in vailam cungah na thi. Na Bia bantuk te in ka zumh caah ka nunnak ah hnangamnak a um" tiah kan ti awk a si.

Kan Aiawh in a kan nawl piaknak kha zoh hna u si

Pa hnihnak ah, Ni fatin kan nunnak Jesuh kha kan zoh duh peng ahcun vancung ah kan mah ai awh in ni fatin a kan nawl piak pengnak kong zong hi kan hngalh awk a si. Cu nih cun thluachuah nak le thazaang tampi a kan pek. Khrihfa zumtu taktak kan si ahcun A Liannganmi sin in bomhchanh nak ni fatin kan nunnak ah kan herh timi kha kan hngalh hrimhrim awk a si. Sual ngaihthiamnak, a vel le thinlung thar he ni fatin kan nunnak ah kutka bi lam kan zulh ko zongah, kan mah lawng bak a kan chiahta, vancung zong kan phan kho lai lo, tiah lungdong thachia in kan ruat caan a um tawn. Ni fatin kan nunnak tuah ding lawngte a si ko, ti phun ruahnak le lungdonghnak le teminnak kan i ruahpalh caan a um tawn. A caan ah cun thazaang der tuk le hnabei dong tuk le teming tuk in kan tuar ti in tukforhnak kan tong i Izip ram lei ah kir than duhnak kan ngei tawn.

Cu bantuk in bomtu ngei lo le ruahchannak ngei loin Khrih kha kan cuanh lio ah kan caah damnak taktak Cathiang chungah a um timi kha kan hngalh. Pathian orhlei kam ah thu riangmang in ni fatin kan caah a kan nawl piaktu kha fekte in zohnak a si. Kan thazaang a der tuk lio le kan lung a dongh tuk lio caan hna ah vancungah a ummi Khrih kha fekte in zoh ko hna u si. Khrih cu vailam cungah kan caah a thi i a tho than timi lawng si loin Pa Pathian sinah a kan chim piaktu Sihni ngan bik a si, timi zong kha hngal peng hna u si.

Hi kong he pehtlai lamkaltu Paul nih fiangte in a kan chimh. *"Kan nih Pathian ral kan rak si, sihmanhsehlaw a Fapa thihnak thawngin a hawi ah a kan ser cang. Atu cu Pathian hawikawm kan si cang caah Khrih nunnak nih cun zeitluk in dah a kan khamh chinchin lai."*(Rom 5:10). "*Aho nih dah sual a kan phawt lai?"* timi nih kan nunnak thazaang a kan petu taktak a si. *"Cu caah an nih cu aho tal nih sual an phaw kho hna lai maw? Khrih hmanh nih sual a phaw hna lai lo; zeicahtiah an caah a thimi kha Khrih Jesuh kha pei a si cu, cu nak hmanh in thihnak in thawhter a si i Pathian orhlei kamah a um i kan ca i a kan nawlpiaktu cu amah pei a si cu."* (Rom 8:34) Mah lawng hmanh si loin Hebruc auk chung zongah fiang chin chin in kan hmuh. *"Cu caah cun Amah thawng in Pathian a fuhmi hna paoh cu a khamh khawh zungzal ko hna; zeicatiah zungzal in a nun caah Pathian kha a nawlpiak khawh zungzal hna."*(Hebru 7:25)

Pa Pathian sinah Sihni a kan tuan piaktu kha ni fatin kan zoh pengnak thawngin hnanganpi a kan pek. Amah cu a ngumi le a hngilh balmi a si lo, a mit kha kan cungah a chiah lengmang i, a vel kha ni fatin kan nunnak ah a thar in kan tem khawhnak hnga kan aiawh in a kan nawl piak lengmang. Amah nih cun a kan zohkhenh peng i, a kan philh bal lo. Kan chuah kan luh le ni fatin kan riantuannak zongah a kan kilven. Tibual nganpi ah Amalek miphun hna he ral kan i doh lio ah Moses nak hmanh in A Lianngan deuhmi nih vancung ah khin kan kut a kan tlai, kan caah a kan nawl piak lengmang.

Zohchunh Awk A kan Chiah Piakmi kho zoh hna u si.

A pa thumnak ah cun, Jesuh dengteu in zoh peng kan duh a si ahcun ni fatin kan nunnak ah Amah nih a kan chiah piakmi zohchunh awk hna kha ni fatin kan nuncan ziaza caah kan zoh awk a si. *"Nan ca i zohchunh awk kan tuah piak cang hna; nan ca i ka tuah bantuk khan nan nih zong nih nan tuah ve awk a si."*

(Jn.13:15), tiah kan Bawipa Jesuh nih fiangte in a kan chimh. Hi bantuk te in Paul zong nih a ti ve. *"Cu caah cun kei zong nih Khrih nawl ka cawn bantuk in nan nih zong nih ka nawl kha i cawn ve u."* (1Korin 11:1) Mah bantuk bak te in John zong nih a kan cawnpiak ve thiam thiam. *"Pathian chungah kan um, a timi paoh nih cun Jesuh Khrih bantuk in kan um awk a si."* (1Jn.2:6)

Hi kong he pehtlai in a donghnak bikah, *"Pathian nih a thim ciami hna cu a Fapa bantuk kha an si nak lai."*(Rom 8:29) timi kan hmuh. Kan Bawipa keneh kha lettama a tuannak Nazareth khua in Kalvary vailam tahnak tiang a keneh kha a zulmi Khrihfa zumtu tha si ko hna u si. Amah cu zungzal ai thleng bal lomi, a zungzal in a thiangmi, sawisel awk a um lomi, a zungzal in a tlingmi, nunnemmi a si.

Amah a si nak le thinlung put ziaza he ai ralkahmi vialte hna zong hi zoh in ralrinnak ah hmang hna u si. Mah le mah miding mifel ka si, timi ruahnak le chungthu lengnal sinak hna hi a duh lo bikmi a si. A si nain thinlung a kekkuai i sualngaihchihnak he amah sinah a rak rami hna cu a zaangfah i lunglawm thanuam te in a rak cohlan tawn hna. Sanhedrin zungahpi ah a thumi mifim le thiam sang pawl hna nih cun an rak duh lo. Sifakmi hna caah a cawnpiaknak hna cu fawite in theih le hngalh khawhmi a si ko. A zultu hna zong an lung a rak ping tuk ve nain lungsau thinfual te in a cawnpiak hna hna. A pawngkam ah a rak um mi hna mah le mah ai hlaw khomi hna, thla a cam tukmi hna le dawtnak le mi cungah zaangfahnak in a khatmi hna kha a zangfah ve hna. Nazareth khuami Jesuh bantuk hi Vawlei cungah mizeihmanh an um bal lo.

Jesuh Khrih rat thannak kong hi kan thinlungah i sehchih peng hna u sih law, kan khamhnak kong hi lunglawmhnak he hngak peng hna u si. Nifatin kan nunnak le kan ziaza ah Jesuh aw an le lungput kha i zohchun hna u si law, Amah kha kan tahfung ah kan ser khawh nakhnga i zuam hna u sih law, thlacam hna u sih.

A Voi Hnihnak Rat Thannak Cuan Hna U Si!

A pali nak ah, Jesuh kha tha te in kan zoh ahcun, a voi hnihnak a rat thannak zong kha kan zohchih awk a si, cu tikah ruahchannak le hnanngamnak in kan khat lai. Hlanlio zumtu hmasa hna nih cun thihnak in a thothan mi an Bawipa a voi hnihnak a rat thannak kha a zungzal in an zoh peng ti mi el awk um lo in kan dihlak in kan hngalh dih. Hlanlio zumtu hmasa hna i an ruahchanmi le an i hnangampi bikmi cu Amah Rat than kong a si, timi kha tel loin cakuat cauk chungah hrial khawh a si lo. Hi kong hi fek te in an i tlaih bikmi a rak si. "*Nan sin in van ah a kaimi Jesuh hi, van ah a kai nan hmuh bantuk te hin a ra kir than lai*."(Lamkaltu 1:11) Zum lotu hna uktu bawi, Rom siangpahrang hna nih an serhsat an hrem hna lio ah thazaang an i lak biknak an Siangpahran ngan bik cu a rak ra than lai, an caah a tuah piak hna lai, timi a rak si. Amah a serhsattu hna le faknak a petu vialte hna hi an lo dih te lai, A ngan bikmi Tuukhaltu nih an nih cu an dihlak in hmuhkhat ah a pumh dih te hna lai, timi an rak zumh. *"Kan nih cu Khamhtu kha kan zoh." Vancung in a rak ra dingmi a Fap kha kan hngak." "Can tawite ah a ra hnga dingmi Amah cu a rak ra lai, a rau ti lai lo." "Bawipa rat thannak kongah nan lung sau ko seh."* (Fil. 3:20; 1 Thes. 1:10; Heb. 10:37; Jeim. 5:7).

A voi hnihnak rat thannak kong hi atu chan vawlei cung Khrihfabu hna caah ruahchannak ngan bik a si lai, ti mi hi fekte in ka zumh ko. Atu chan Khrihfabu hna nih kan i hnangampi bikmi hi hlalio zumtu hmasa hna nih an i hnangam pi mi he ai khah awk a si. Jesuh Khrih a voi hnihnak a rat thannak kan hngahmi hi thathnemnak tampi a ngei lai tiah ruahnak ka ngei. Atu chan vawlei cung minung hna nih thilthar lawngte hi an lungah a lut i, an kawlmi a si lio ah hi kong hna hi theih an duhmi a si ti lo. Vawlei pi hi a kulhnak vampang hna hi cim cuahmah sehlaw cu bantuk a rawkral cuahmah cang. Vawlei cung minung an colcangh khawh tuk, phunglam le ningcang hna a um lo tuk cang ning, nahchuahnak hna, neknaihnak hna, hrokhrolnak hna, zumh awktlak lo si nak hna le that lonak a phun phun hna in a khat chin lengmawng cang. Ral dohnak, mangtam, zawtnak tlangrai, taksa duhnak le sualpalh nak, hi vialte hna ruangah Khrihfa bu cu a thazaang a der i, a thi chin lengmang cang. Vawlei pumpi hi lungbuainak le ngaihchiatnak lawngte in a khat cang.

Kan mah umnak hmun pawngkam a bi mi te long hi zoh hna hlah u si. Mi tampi cu an hmuhmi a bit tuk ruangah thiltha tampi an hmuh kho hna lo, cu tikah hnabei donghnak le lungrawhnak hna in an khat tawn. Khrifa zumtu hna nih cun a thadeuhmi le lungdaihnak hnangamnak ram hna kha an cuan. Mah bantuk in a cuan kho ve lomi hna nih cun, "Bawipa, zeican dah na rauh rih lai, na rat thannak hi a dikmi le zumh awktlak cu a si taktak maw, zeican dah ngaihchia le rethei thadi zangba in kan um rih lai, hliamhma hna kan tuar rih lai, a khami hrai hna kan din rih lai, kan ngaihchiatnak hna hi zeitikah dah a donghte lai," Caan donghnak hi

zeitikah dah a si lai?, tiah an tit awn.

Jesuh Khrih a voi hnihnak a rat thannak kan hngah lio fek tein kan dir khawhnak hnga zapi hmuh le hngalh in siseh, a si lo ah a thlithup in si seh, kan tonmi le kan tuarmi harnak hna hnemhnak le thazang laknak ding caah Cathiang tampi hna kan hmuh cang hna tiah ka ruah. “Jesuh kha dengteo in zoh ko hna u si” tiah ka van nolh than ko rih lai. Vawlei Siangpahrang ngan bik cu amah can te ah a rak ra te lai. Khuachia tha lo vialte hna a hrawh dih hna lai, chiatserhnak le thil tha lo vialte hna kha hi vawlei cung a lo dih te lai. Cu caah a mi thawh thannak kong hi kan lungchungah ruat peng hna u si law, mithiang mi hna hmun khat ah pumhnak hi kong hi hngakhlang ngai in cuan hna u si. Cu tikah harsatnak vialte hna an lo dih te lai. Ngaihchiatnak le sual palhnak vialte hna an lo dih lai. Cu tikah a uknak le pennak ram cu dinfelnak le lawmhnak lawngte in a si te lai.

Abiapi bik in Jesuh Khrih a voi hnih a rat thannak le a riatuannak kong zoh hna u si law, ralring te in um hna u si law, hnangamte in um fawn hna u si. Zing lei khuadei lai a hngakmi hna nih khua a dei hrimhrim lai, ti an hngalh bantuk in Dinfelnak Ni cu a ngandamnak thla he a Pa nih a khiah piakmi a caan a tlin tikah a rak ra hrimhrim lai, ti kha an hngalh.

Khrihfa kan biaknak ah a biapi bikmi biafang cu –*“Jesuh zoh pengnak”* timi si ko seh. Jesuh cu vailam cungah a thi, Jesuh nih zumtu hna caah a nawl piak hna, zumtu hna caah Jesuh nih zohchunh awk a chiah piak hna, Jesuh cu a rak ra than lai. Nai tinhmi kha hmuh khawhnak ding caah Jesuh cu fekte zoh law, tlik zuamnak ah khan i tel ve ko. Tlik zuamnak ah i tel can a si cang, tlik zuamnak ah kai tel vel ai, thlarau dohnak ah ka doh vel ai, ka tuah hnga dingmi ka rian ka tuan ve lai, tiah a fekmi biakamnak tuah ve cang. Atu kan chan minung hna caah hin *“Jesuh zoh bute in”* thawngtha bia chim ko hna. Hi vawlei cung kan nun lio ah hin Amah cu zoh peng hna u si law, kan thih tikah Amah cu hmaitonh tein kan hmuh te lai. Ni donghnak ni zumtu vialte hmunkhat ah pumh dih an si tikah zumhnak thawngin lawmhnak nganpi he kan khat te lai, Amah cu fiangte in kan hngalh chin chin te lai.

Lunglawmhnak Bia

Kumthar sungloi a kan phakter tu Bawipa min thangtha si ko seh. Vawlei cung khua caan hna hi a chia tuk cang. Cu caah Bawipa nih a kan pekmi caan tha hna hi an sungloi timi kan hngalh chin lengmang. Bawipa Jesuh rat thannak zong a nai chin lengmang timi zong a kan hngalhter. Cucaah Bawipa Jesuh rat thannak zong hi hngakhlang ngai in hngak hna u si law, a rian thiang zong hi teimanthluk te in ruan khawhnak i zuam ko hna u si.

Hi thawngtha bia hi tamdeuh in rel a duhmi hna a tanglei bantuk in pehtlaih khawh a si.

Rev. Run Lian
G.P.O. Box 1249
Yangon, Myanmar
Tel: 09-45211 2354
Email: gracerunlian@gmail.com